

Gemeentelijke belastingen

Vergelijking tussen 10 gemeenten : kosten-batenanalyse

Steven SWENNEN

promotor :
Prof. dr. Georges HEEREN

Woord vooraf

Het schrijven van een eindverhandeling is geen eenvoudige opdracht. Er komt zoveel bij kijken, zeker als het een uitgebreide praktijkstudie betreft. Afspraken maken, plannen, zelfstandig werken allemaal vaardigheden die ik heb kunnen optimaliseren tijdens het werken aan deze eindverhandeling.

Er zijn dan ook een hele hoop mensen die ik wil bedanken, het is mede dankzij hun hulp en medewerking dat ik deze eindverhandeling tot een goed einde heb kunnen brengen. Op de eerste plaats is dit mijn promotor dr. G. Heeren, hem wil ik bedanken voor de tijd die hij voor mij heeft vrij gemaakt en zijn deskundig advies. Ook mijn ouders mag ik niet vergeten, zij hebben mij de kans gegeven verder te studeren. Vervolgens wil nog alle gemeentelijke medewerkers en ontvangers bedanken voor hun actieve medewerking aan dit onderzoek.

Samenvatting

In deze eindverhandeling is onderzoek verricht naar de kosten en opbrengsten van gemeentebelastingen. Meer specifiek naar de vraag hoe het nu eigenlijk zit met de zogenaamde pestbelastingen, bestaan deze wel? Zijn er ook effectief belastingen die meer kosten dan ze opbrengen? Welke kosten spelen een belangrijke rol in de belastingsadministratie en hoe groot zijn ze? Welke belastingen veroorzaken het meeste kosten en waarom? Vragen waarop deze eindverhandeling zal trachten een antwoord te formuleren.

In eerste instantie is er een literatuurstudie uitgevoerd om over een degelijke theoretische achtergrond te beschikken vooraleer over te gaan tot een praktijkonderzoek. Het belangrijkste gedeelte is echter het praktijkonderzoek. Hierin hebben 10 willekeurig gekozen gemeenten uit Limburg en Vlaams-Brabant meegewerkt. Van elke gemeente is een kosten-batenanalyse inzake belastingen opgesteld. Alle opbrengsten van belastingen en kosten met betrekking tot deze materie zijn hierin opgenomen. Van elke gemeente is een kosten-batentabel opgesteld die achteraf uitgebreid is besproken en wordt gevolgd door een conclusie.

Eén van de belangrijke bevindingen is dat de personeelskost samen met de administratie kost betreffende de aanvullende personenbelasting de grootste kosten zijn. Dit komt in elke gemeente tot uiting. Opgemerkt moet worden dat de administratiekost van de aanvullende personenbelasting praktisch onvermijdbaar is maar wel beïnvloedbaar. In verband met de personeelskosten moet rekening gehouden worden met eventuele toegekende subsidies bij het analyseren van kosten en baten. Een opvallende belasting is zeker en vast de belasting op het verspreiden van reclamedrukwerk. Deze wordt omschreven als zeer arbeidsintensief, toch is geen enkele van de zes gemeenten waarin deze belasting geheven wordt van plan ze af te schaffen. Er is zelfs één van de gemeente aan het overwegen om ze in 2007 in te voeren. Belastingen die in het algemeen meer werk vergen zijn aangiftebelastingen. Dit is zowel voor de gemeente het geval als voor sommige belastingplichtigen en dan denken we

vooral aan bedrijven. De complexiteit van het belastingsreglement heeft hier natuurlijk een grote invloed op. Een voorbeeld van dergelijk ingewikkeld belastingsreglement is in vele gevallen de belasting op drijfkracht der motoren. Een ander besluit is dat belastingen een politiek gegeven zijn waarin de belastingsadministratie vrij weinig zeggenschap in heeft. Het meest belangrijke motief van een belasting blijft de financiering. Andere veel gehoorde redenen zijn het willen verhalen van de gemaakte kosten, het beschermen van het milieu of bepaalde praktijken afraden. Een opvallend weinig gehoord motief is de herverdelende werking, op enkele uitzonderingen na is dit motief amper ter sprake gekomen. Dit aspect van belastingen speelt dus blijkbaar minder op het gebied van de eigenlijke gemeentebelastingen. Vervolgens zijn kleinere gemeente op het eerste gezicht in het nadeel op het gebied van kosten/opbrengstenverhoudingen. Er is ook in deze gemeenten een minimum aan werkingskosten, zij heffen vaak evenveel eigen gemeentebelastingen dan grotere gemeenten maar hun opbrengsten zijn praktisch altijd lager.

In de gemeenten die in dit onderzoek aan bod kwamen is er geen sprake van grote tekortkomingen in de belastingspolitiek of belastingsadministratie. Compleet zinloze of verlieslatende belastingen komen niet voor. Op basis van louter en alleen effectieve kosten en opbrengsten is het zeer moeilijk verlieslatende belastingen te vinden. Dit kan echter wel veranderen als men de minder tastbare kosten in rekening zou brengen. In dit onderzoek is er geen antwoord gegeven hoeveel deze kosten in geldtermen bedragen. Daarom moet er misschien wat meer nagedacht worden over de zin van bepaalde belastingen en hun effecten op economisch vlak. Maar de moeilijkheid blijft dat zulke beslissingen door de politiek worden genomen en er soms andere motieven spelen. In sommige gemeenten zou de dataverwerking nog beter kunnen waardoor er meer gegevens beschikbaar zijn en aan de hand daarvan dus betere beslissingen kunnen genomen worden. Zo bestaan er, op één uitzondering na, in geen enkele gemeente specifieke kosten gegevens over één bepaalde belasting.

Inhoudsopgave

Woord vooraf	2
Samenvatting	3
Inhoudsopgave	5
1. Methodologische aspecten	7
1.1. Probleemstelling	7
1.2. Onderzoeksoptzet	9
2. Gemeentebelastingen	10
2.1. Inleiding	10
2.1.1. Definitie	10
2.1.2. Grondbeginselen van de gemeentelijke belastingheffing	10
2.2. Samenstelling gemeentebelastingen	14
2.2.1. Belasting of retributie	14
2.2.2. Aanvullende belastingen	15
2.2.2.1. Aanvullende belasting op de personenbelasting	16
2.2.2.2. Opcentiemen op de onroerende voorheffing	18
2.2.2.3. Opdecim op de verkeersbelasting	19
2.2.3. De eigenlijke gemeentebelastingen	20
2.3. De vestiging en invordering van de gemeentebelastingen	21
2.3.1. De vestiging	22
2.3.2. De invordering	24
2.4. De geschillenprocedure	25
2.4.1. Het bezwaar	25
2.5. Belastingstelsels en belastingpolitiek	27
2.5.1. Kenmerken van een goed belastingstelsel	27
2.5.2. Doeleinden van de belastingpolitiek	29
2.6. De ontvanger	31
2.7. Het nieuwe gemeentedecreet	33
2.7.1. Algemeen	33
2.7.2. Financieel beleid en beheer	34
2.7.3. De financieel beheerder	34

3. Praktijk onderzoek: kosten- batenanalyses	37
3.1. Inleidende beschouwingen	38
3.2. Bilzen	42
3.3. Diepenbeek	47
3.4. Diest	52
3.5. Genk	57
3.6. Heusden-Zolder	62
3.7. Houthalen-Helchteren	67
3.8. Riemst	71
3.9. Sint-Truiden	76
3.10. Zonhoven	81
3.11. Zoutleeuw	86
4. Conclusies	90
4.1. Kwantitatieve conclusies	90
4.1.1. Algemene kosten – opbrengstenverhouding	90
4.1.2. Eigen kosten – opbrengstenverhouding	90
4.2. Kwalitatieve conclusies	91
Lijst van geraadpleegde werken	95
Lijst van geïnterviewden	98
Bijlagen	99
Bijlage 1: Kerngegevens gemeenten	100

1. Methodologische aspecten

1.1 Probleemstelling

Volgens het VVSG halen de gemeenten tot 45% a 50% van hun inkomsten uit belastingen. Ongeveer vier vijfden van dat bedrag is afkomstig van de aanvullende personenbelasting (APB) en de opcentiemen op de onroerende voorheffing (OV). Het blijkt uit een rapport van Voka dat een groot aantal Vlaamse gemeenten de afgelopen jaren de tarieven van hun opcentiemen (onroerende voorheffing en personenbelasting) hebben verhoogd, toevallig of niet, gebeurde dit vaak in de jaren vlak na de gemeenteraadsverkiezingen. En daarbovenop blijken de meeste Vlaamse gemeenten nog heel wat bijkomende belastingen op te leggen aan de bedrijven die op hun grondgebied gevestigd zijn. Deze belastingen zijn niet altijd even zinnig, soms zelfs absurd en worden wel eens pestbelastingen genoemd. Het was de Limburgse Gouverneur Steve Stevaert die als één van de eerste dit woord in de mond nam.

Volgens Sas Van Rouveroij, eerste schepen van de stad Gent en onder voorzitter VVSG zijn er nog gemeenten die belastingen heffen op het bezit van muziekinstrumenten, balkons, enz... Deze kennen ook vaak een relatief hoge verwerkingskost. Deze hoge verwerkingskost komt vaker voor en het kan zelfs zijn dat het meer kost om een belasting te innen dan dat ze opbrengt. Ik citeer Ludo Monset, burgemeester van Blankenberge: "Toegeven, sommige taksen kosten onze gemeente meer aan administratie dan dat ze de gemeentekas spijzen."

Vaak zijn het bedrijven die slachtoffer worden van bijna willekeurige gemeentebelastingen. Zo blijkt uit een bevraging van 300 ondernemers door Unizo dat het fiscale gemeentelijke beleid de allerslechte score krijgt. Unizo zelf pleit al jaren voor het afschaffen van forfaitaire lokale belastingen op bedrijven en voor een vereenvoudiging. Het is niet alleen Unizo die pleit tegen deze belastingen maar ook vanuit de politiek hoor je argumenten om forfaitaire lokale belastingen af te schaffen. Sp.a stelt voor alle forfaitaire belastingen te vervangen door één belasting in de vorm van gemeentelijke opcentiemen. Uit dit alles blijkt duidelijk dat er veel wrevel bestaat over dit onderwerp.

Het is doel van deze thesis na te gaan in een aantal gemeenten hoe het zit met de ontvangsten en kosten die een bepaalde belasting met zich meebrengt. Hoe efficiënt worden de belastingen geïnd? Zijn er inderdaad belastingen die meer kosten genereren dan opbrengsten? Verder wordt onderzocht wat het meer algemene nut van elke specifieke belasting is, i.e. het doel dat een bepaalde belasting nastreeft, het waarom van het bestaan van een bepaalde belasting en analyseren welke gevolgen deze belasting heeft op sociaal en economisch vlak. In deze context zegt Karel Schockaert, bedrijfsleider van Astor Ceintex, dat de bedrijfsbelastingen die de stad ons oplegt, moeten in verhouding staan tot de geleverde diensten en mogen niet het gevolg zijn van toenemende financiële behoeften.⁽¹⁾

---

¹ Panis, 2006

1.2 Onderzoeksopzet

Het onderzoek vangt aan met een literatuurstudie waarin alle aspecten van de gemeentelijke fiscaliteit aan bod komen. Dit is een noodzakelijke eerste stap om later in een praktijk onderzoek over genoeg theoretische achtergrond te kunnen beschikken. Echter het belangrijkste gedeelte van dit onderzoek betreft een kwalitatief praktijk onderzoek in tien gemeenten. De tien gemeenten zullen willekeurig worden uitgekozen alhoewel er toch naar gestreefd wordt om gemeenten van een verschillende grootte aan bod te laten komen. Er is gekozen voor slechts tien gemeenten om de kwaliteit van de analyses te garanderen, een hoger aantal zou kunnen leiden tot minder uitgebreide en gedetailleerde gegevens. Bij een lager aantal is het moeilijker om een globaal beeld te verkrijgen.

Het praktijkonderzoek zal als volgt in zijn werk gaan. In eerste instantie zullen er een tiental gemeenten gecontacteerd worden, afhankelijk hoeveel er bereid zijn mee te werken zullen er indien nodig opnieuw een tiental gecontacteerd worden. Dit gaat verder totdat er tien gemeenten bereid zijn gevonden mee te werken aan dit onderzoek. In tweede instantie zal de gemeenteontvanger, een medewerker van de financiële dienst of belastingdienst gecontacteerd worden met de vraag om reeds bepaalde cijfer gegevens te bezorgen. De verkregen gegevens zullen op voorhand geanalyseerd worden waarna er met één van de bovenvermelde personen een afspraak wordt gemaakt voor een bespreking van de data. De verkregen gegevens zullen samen met het interview verwerkt worden. Van elke gemeente wordt er een kosten- batentabel opgesteld gevolgd door een kwalitatieve analyse van deze. De analyse houdt eerst een bespreking van de opbrengsten en kosten in, vervolgens zal het geheel besproken worden waarna een conclusie volgt.

Deze eindverhandeling zal afgesloten worden met de algemene conclusies die bestaan uit een beperkt kwantitatief gedeelte en een uitgebreid kwalitatief gedeelte.

2. Gemeentebelastingen

2.1 Inleiding

2.1.1 Definitie

Er zijn talrijke definities van het begrip “belasting” te vinden. Het begrip gemeentebelasting kan men definiëren als “de krachtens algemene officiële regels gevorderde, gedwongen en eenzijdige geldelijke prestatie van personen of instellingen, die binnen een bepaalde periode aan de gemeente moet worden betaald en die bestemd is om uiteindelijk het geheel van de gemeentelijke uitgaven te helpen bestrijden”.⁽²⁾ Het is mogelijk om uit deze definitie enkele belangrijke eigenschappen af te leiden. Ten eerste is de gemeentebelasting een overdracht van de belastingsgerechtigden in een gemeente naar de gemeente. Het is een geldelijke prestatie en kan daarom geen dienst aan de gemeente zijn. Een belasting wordt eenzijdig gevestigd en gevorderd door de gemeente. Uit het woord gedwongen kan worden afgeleid dat men verplicht is deze belasting te betalen en dat de gemeente de betaling dwangmatig kan eisen. Uit het laatste gedeelte van de definitie kan worden afgeleid dat de belasting wordt gekenmerkt door het algemeenheidsbeginsel. Dit beginsel houdt in dat de opbrengst van één specifieke belasting niet mag gebruikt worden om één specifiek project of doel te financieren. In het volgende punt wordt dieper ingegaan op de verschillende beginselen die aan de grondslag liggen van de gemeentelijke belastingheffing.

2.1.2 Grondbeginselen van de gemeentelijke belastingheffing

Hieronder worden de belangrijkste beginselen in verband met de gemeentelijke belastingheffing toegelicht.

---

² ‘Beknopte leidraad gemeentelijke fiscaliteit’ (1998), Provincie Limburg [Gebaseerd op Astaes J., Gemeentebelastingen, in Gemeentefinanciën, Vanden Broele, losbladig] Beschikbaar op <<http://www.binnenland.vlaanderen.be/lokale-fiscaliteit/>>, p. 3

In art. 170 §4 van de gecoördineerde Grondwet ligt het beginsel van de *wettelijkheid* van de gemeentebelastingen vervat. Het artikel luidt als volgt: "Geen last of belasting kan door de agglomeratie, de federatie van de gemeenten en de gemeente worden ingevoerd dan door een beslissing van hun raad". Dit betekent dat enkel de gemeenteraad, wat het hoogste gezagsorgaan is, bevoegd is voor het invoeren van een belasting. Een belasting uitgaande van de burgemeester of het College van Burgemeester en Schepenen is daarom nietig en onbestaande. (³)

Volgens art. 117 Gemeente Wet (Gem. W.) regelt de gemeenteraad alles wat van algemeen belang is; hij beraadslaagt over elk ander onderwerp dat de hogere overheid hem voorlegt. Het is duidelijk dat de gemeenteraad een grote bevoegdheid heeft inzake de belastingheffing. In het beginsel mag de gemeente belasten wat ze maar wil en hoe ze dat wil maar aan deze uitgebreide *fiscale autonomie* zijn ook beperkingen verbonden. Er moet rekening gehouden worden met de wetten, algemene rechtsbeginselen en het administratief toezicht. Zo heeft de wetgever de mogelijkheid de gemeentelijke belastingsautonomie te beperken, wat volgt uit art 170 §4 van de Grondwet. Bepaalde zaken, feiten of handelingen zijn verboden om te belasten, o.a. het vee mag niet belast worden. Het recht op deze verbodsbepalingen liggen vervat in art. 162 van de Grondwet.⁽⁴⁾ Sommige bijzondere wetten kunnen personen of instellingen vrijstellen van gemeentebelastingen, de N.M.B.S. bijvoorbeeld dient geen gemeentebelasting te betalen. Verder worden ook diplomatieke agenten vrijgesteld van gemeentebelastingen. Een tweede beperking vloeit voort uit het bestuurlijke toezicht. Bestuurlijk toezicht kan omschreven worden als "de bevoegdheid waarover de toezienende overheid (voogdijoverheid, tutelaire overheid) beschikt om te verhinderen dat de gedecentraliseerde lichamen hun zelfstandigheid zouden misbruiken om handelingen te verrichten die met de wet of met het algemeen belang in strijd zijn."⁽⁵⁾ In dit geval is het, gelet op art. 30 van het Decreet van 28 april 1993 houdende regeling, voor het Vlaams Gewest, van het administratief toezicht op gemeenten, de provinciegouverneur die de uitvoering van het besluit schorst wanneer er een wet overtreden wordt of het

---

³ Beknopte leidraad gemeentelijke fiscaliteit, 1998, p. 5

⁴ Tiberghien (2006), 'Handboek voor fiscaal recht 2006', Larcier, Brussel, p. 1163

⁵ Boes M. (2006) 'Bestuursrecht', Leuven, Acco

algemeen belang geschonden wordt. Het toezicht is dus tweeledig, er is de legaliteitscontrole en de opportuniteitscontrole. De legaliteitscontrole gaat na of er een wet geschonden wordt, de opportuniteitscontrole gaat na of een beslissing politiek, sociaal en economisch passend is.

Een ander zeer belangrijk beginsel is de *éénjarigheid oftewel de annaliteit*. Dit houdt in dat de gemeentebelastingen een jaarlijks karakter hebben. Het belastingsreglement moet elk jaar opnieuw voorgelegd worden aan de gemeenteraad. Wat betreft de staatsbelastingen is dit beginsel letterlijk opgenomen in art. 171 van de Grondwet, voor gemeentebelastingen is dit weliswaar niet het geval maar het wordt toch aanvaard in de rechtspraak.⁽⁶⁾

Een volgend fundamenteel beginsel inzake gemeentebelastingen maar ook geldend voor belastingen in het algemeen is de *gelijkheid*. Belastingplichtigen die in dezelfde situatie verkeren moeten op identieke wijze belast worden.⁽⁷⁾ Dit uit zich in art. 172 G.W. dat stelt: "Inzake belastingen kunnen geen voorrechten worden ingevoerd. Geen vrijstelling of vermindering van belasting kan worden ingevoerd dan door een wet". Dit artikel kunnen we omschrijven als een fiscaal afgeleide variant van de artikelen 10 en 11 van de grondwet waarin men stelt dat alle Belgen gelijk zijn voor de wet en waarin het verbod van discriminatie wordt vastgelegd. Er dienen wel enkele opmerkingen gemaakt te worden betreffende dit beginsel. Ten eerste sluit het gelijkheidsbeginsel niet uit dat er maar één bepaalde categorie van personen of instellingen getroffen wordt, zolang allen in deze categorie zich in een identieke situatie bevinden en op dezelfde manier belast worden.⁽⁸⁾ En zolang de wetgever niet het inzicht heeft gehad een bepaalde belastingplichtige te treffen.⁽⁹⁾ Een gevolg hiervan kan zijn dat er slechts één persoon belast wordt als er maar één persoon aanwezig is in die specifieke categorie. Een verschillende behandeling is gerechtvaardigd als er ook een verschil in omstandigheden is. Dit verschil moet wel objectief zijn en moet een redelijke verantwoording bestaan.⁽¹⁰⁾ Een tweede opmerking is

---

⁶ Beknopte leidraad gemeentelijke fiscaliteit, 1998, p. 7

⁷ Leroy J. (1995) 'Gemeentefinanciën', Brussel, Vlaamse Vereniging voor Steden en Gemeenten, p. 67

⁸ Beknopte leidraad gemeentelijke fiscaliteit, 1998, p. 7

⁹ Tiberghien, 2006, p. 19

¹⁰ Tiberghien, 2006, p. 20

dat de rechterlijke macht niet kan oordelen over de opportuniteit van een gemeentebelasting omdat deze daar de bevoegdheid niet voor heeft.⁽¹¹⁾ (Cf. bestuurlijk toezicht)

De bovenstaande 3 beginselen vormen de grondwettelijke basis maar er zijn nog enkele andere die niet uit het oog mogen verloren worden. Ten eerste is er de *niet-terugwerkende kracht* van de gemeentebelastingen. In het kort komt dit neer op het feit dat de gemeente geen belasting meer kan heffen op dienstjaren die al voorbij zijn. Dit beginsel is afkomstig uit art. 2 Burgerlijk Wetboek, waarin gelezen kan worden: “de wet beschikt alleen voor het toekomstige; zij heeft geen terugwerkende kracht”. Ten tweede bestaat het beginsel van *openbare orde*. Openbare orde is een breed begrip waarvan het zeer moeilijk is een definitie te bepalen. In de beknopte leidraad gemeentelijke fiscaliteit wordt openbare orde beschouwd als: “alles wat de hoofdbelangen van de Staat of van de gemeenschap raakt, of met andere woorden alles wat de juridische grondslagen vestigt waarop de economische en zedelijke ordening van de maatschappij berust”. Hieruit wordt het snel duidelijk dat openbare orde ook van toepassing is op het fiscaal recht en meer bepaald het belastingsreglement. Dit veroorzaakt een aantal gevolgen.⁽¹²⁾ Eén hiervan is dat individuele afwijkingen, minnelijke schikkingen en vrijstellingen verboden zijn. Dit is onwettig en zelfs grondwettelijk verboden.⁽¹³⁾ Tevens beheerst het *gemeen recht* het fiscaal recht voor zover er in het fiscaal recht niet anders over beslist is.⁽¹⁴⁾ Dit heeft gevolgen in verband met definities van bepaalde begrippen. Wanneer er in de fiscale wetgeving bijvoorbeeld het woord onroerend goed gebruikt wordt moet men terug grijpen naar de definities hieraan gegeven door het Burgerlijk wetboek. Een laatste belangrijk beginsel inzake gemeentebelastingen is de *territorialiteit*. Dit beginsel impliceert dat gemeenten enkel bevoegd zijn belastingen te heffen binnen hun eigen grondgebied, al mag dit niet al te letterlijk genomen worden. De gemeente kan alle inwoners belasten maar kan deze ook belasten als het belastbaar voorwerp niet in de gemeente ligt. Ook kan een niet-inwoner

---

¹¹ Beknopte leidraad gemeentelijke fiscaliteit, 1998, p. 7

¹² Beknopte leidraad gemeentelijke fiscaliteit, 1998, p. 9

¹³ Art. 172 Grondwet

¹⁴ Tiberghien, 2006, p. 23

belast worden als deze een verrichting in de gemeente doet. In deze gevallen moet er wel een reële band bestaan.⁽¹⁵⁾ Volgens art. 137 van de Nieuwe Gemeente Wet kan de gemeenteontvanger vragen aan een collega van hem om een bepaalde belastingplichtige te vervolgen die woonachtig is in de gemeente van de collega ontvanger.

2.2 Samenstelling gemeentebelastingen

2.2.1 Belasting of retributie

Een duidelijk onderscheid dient te worden gemaakt tussen een belasting en retributie. Het begrip belasting is eerder al gedefinieerd als "de krachtens algemene officiële regels gevorderde, gedwongen en eenzijdige geldelijke prestatie van personen of instellingen, die binnen een bepaalde periode aan de gemeente moet worden betaald en die bestemd is om uiteindelijk het geheel van de gemeentelijke uitgaven te helpen bestrijden". Een retributie daarentegen kan worden omschreven als een billijke vergoeding van de kostprijs voor een door de overheid verrichte dienst aan een particulier in diens persoonlijk belang en op zijn vrijwillig verzoek.⁽¹⁶⁾ Het Arbitragehof omschrijft een retributie als de betaling van een dienst die door de overheid wordt geleverd ten voordele van de afzonderlijk beschouwde belastingplichtige.⁽¹⁷⁾ Een voorbeeld van een retributie kan een parkeerplaats waarvoor u moet betalen zijn of een gemeentelijke vuilniszak die u aankoopt. Er is een rechtstreeks verband tussen de dienst en de retributie. Deze moeten in verhouding staan ten opzichte van elkaar. Waar liggen nu de verschillen tussen een belasting en retributie?

Het onderscheid komt reeds grotendeels tot uiting in de definities van beide begrippen. Er zijn twee belangrijke verschillen.⁽¹⁸⁾ Een eerste is het feit dat een belasting dwangmatig wordt opgelegd wat impliceert dat u verplicht bent deze te betalen. Bij een retributie beslist

---

¹⁵ Beknopte leidraad gemeentelijke fiscaliteit, 1998, p. 11

¹⁶ Omzendbrief BA 2004/03, p. 2-3

¹⁷ Arbitragehof, 13 september 1995

¹⁸ Beknopte leidraad gemeentelijke fiscaliteit, 1998, p. 4

u zelf of u gebruik wil maken van de aangeboden dienst. Het tweede fundamentele verschil vindt men in het gebruik van de ontvangsten. Een belasting dient voor de financiering van alle kosten in het algemeen belang van de gemeente, de ontvangsten uit de retributie dienen bijna uitsluitend voor de specifiek aangeboden dienst te financieren.

Een ander onderscheid kan wordt gemaakt op het vlak van rechterlijke verhoudingen tussen beide.⁽¹⁹⁾ Een belasting is een publiekrechtelijke verhouding tussen de gemeente en de burgers. Aan de andere kant is een retributie een burgerrechtelijke verhouding. Dit heeft gevolgen voor de inning. De retributie moet daarom geïnd worden volgens een burgerrechtelijke procedure. Wanneer er gebruik wordt gemaakt van een dienst zonder deze te betalen moet er tegen de gebruiker een uitvoerbare titel tot stand gebracht worden. Dit gebeurt in een procedure voor de bevoegde burgerrechtelijke rechtbank. De inning zal dan uiteindelijk kunnen plaats vinden door een uitvoerbaar verklaard vonnis. Deze omslachtige procedure komt niet voor bij belastingen omdat het kohier alreeds een uitvoerbare titel is.

Een retributie moet verder nog duidelijk onderscheiden worden van een verhaalbelasting, ook wel compensatietaks of invorderingstaks genoemd. Deze laatste zijn wel echte belastingen alhoewel deze uitgaven van aard schijnen om meer in het bijzonder voordeel te bezorgen aan bepaalde belastingbetalers en dat het van hen is dat het bedrag van deze uitgaven in hoofdzaak gevorderd wordt.⁽²⁰⁾ De benaming in het belastingreglement is van ondergeschikt belang, het is de rechter die moet onderzoeken wat de feitelijke juridische aard is.⁽²¹⁾

2.2.2 Aanvullende belastingen

De belastingontvangsten kunnen worden opgesplitst in 2 groepen. De aanvullende belastingen, waaronder de aanvullende belasting op de personenbelasting en de opcentiemen op de roerende voorheffing. Uit deze aanvullende belastingen halen de

---

¹⁹ Beknopte leidraad gemeentelijke fiscaliteit, 1998, p. 4

²⁰ Tiberghien, 2006, p. 1161

²¹ Cassatie, 17 december 1968

gemeente hun belangrijkste inkomsten, samen met de fondsen. De aanvullende belastingen waren goed voor ongeveer 82,1% van de gemeentelijke belastingopbrengsten in België in 2005, opgesplitst naar de aanvullende personen belasting en aanvullende belasting op de onroerende voorheffing bedragen de percentages respectievelijk 36,3% en 43,9%.⁽²²⁾ De hoge inkomsten uit deze aanvullende belastingen zijn mede te wijten aan de zeer lage administratiekost die deze belastingen met zich meebrengen. De invordering en eventueel regeling van geschillen gebeurt immers door de overheid die de hoofdbelasting heft. Dit is de federale overheid voor de personen belasting en het Vlaams Gewest voor de onroerende voorheffing. De opbrengsten uit de aanvullende belastingen zijn afhankelijk van twee elementen, het tariefffect en het basiseffect. Het tariefffect heeft betrekking op de hoogte van de nominale aanvullende aanslagvoet van de gemeente, maar ook de waarde van de belastbare basis speelt een rol in de hoogte van de belastingontvangsten uit deze aanvullende belastingen, dit is dan het basiseffect. Naast deze aanvullende belastingen staan dan de eigenlijke gemeentebelastingen, die volledig los staan van een andere overheid geheven belastingen en waarbij de gemeente ook zelf de inkomsten zal innen. Deze eigen belastingen vertegenwoordigden in 2005 gemiddeld 17,9% van de totale belastingopbrengsten per gemeente. ⁽²³⁾

2.2.2.1 Aanvullende belasting op de personenbelasting

Het is uit art. 465 WIB van 1992 dat het recht van de gemeente voortvloeit om een aanvullende belasting op de personenbelasting (APB) te heffen. Volgens art. 468 WIB wordt de aanvullende belasting voor alle belastingplichtigen van eenzelfde agglomeratie of gemeente vastgesteld op een eenvormig percentage van de rijksbelasting. Dit percentage, ook wel opcentiemen genoemd, wordt afgerond op één cijfer na de komma.⁽²⁴⁾ De APB wordt berekend door het percentage toe te passen op de verschuldigde personenbelasting. Laat een eenvoudig voorbeeld dit duidelijk stellen, als de gemeentelijke opcentiemen 8%

---

²² 'De gemeenteraadsverkiezingen 2006 - een thematische en statistische benadering van de lokale financiën', studie gerealiseerd door de Directie Research Dexia Bank, Brussel, p. 26

²³ De gemeenteraadsverkiezingen 2006 - een thematische en statistische benadering van de lokale financiën, p. 26

²⁴ Art. 468 WIB 1992

bedragen en de reeds verschuldigde personenbelasting bedraagt €1000 dan zal de staat €1080 innen waarvan dus €80 de aanvullende personen belasting is. De taak van de gemeente inzake de APB is gering. Het enige wat er door de gemeente dient te gebeuren is de vaststelling van de opcentiemen door de gemeenteraad⁽²⁵⁾, dit is bij elke belasting noodzakelijk vermits volgens artikel 170 van de Grondwet geen enkele belasting kan ingevoerd worden dan door een beslissing van de gemeenteraad. De verdere afhandeling [berekening, vestiging van de aanslag en inning] ligt in handen van de federale belastingsadministratie.⁽²⁶⁾ De inning vindt grotendeels plaats via de bedrijfsvoorheffing, die wordt ingehouden op het brutoloon. Deze bedrijfsvoorheffing bevat reeds een forfaitair percentage APB van 6%, wat is vastgelegd in art. 469 WIB. Op basis van de belastingsaangifte zal de belastingsadministratie een definitieve aanslag vestigen. Het saldo tussen het definitief bedrag en voorafbetalingen dient door de belastingplichtige, afhankelijk van een positief of negatief saldo, betaald of teruggevorderd te worden. Het is pas hierna dat de belastingsadministratie de APB doorstorten naar de gemeenten. Deze procedure heeft een aantal gevolgen in nadeel van de gemeenten. Tot voor 1998 waren deze gevolgen vrij groot, het is pas na de zaak Rosoux dat hierin verbetering kwam. De belangrijkste oorzaak lag in het feit dat de Staat tot 1994 nog een manueel systeem gebruikte voor de inning van de belastingen. Het gevolg hiervan was dat de belastingsgelden een hele tijd aanwezig bleven in de staatskas wat als gevolg had dat de gemeenten pas geruime tijd later over deze middelen konden beschikken. Vanaf 1994 werd het geïnformatiseerde ICPC systeem ingevoerd. In 2000 beloofde Minister van Financiën Reynders de nog achterstallige schuld versneld af te bouwen, wat tegen 2001 ook gebeurde. Maar nog steeds zit er een vertraging tussen de inning en de doorstorting van de belastingsgelden wat ook blijkt uit een parlementaire vraag van de heer Leterme dd. 23 september 1999 waarin als antwoord wordt gegeven dat het geïnformatiseerde systeem nog altijd wordt gecombineerd met het manuele, wat voor de nodige vertragingen zorgt. Verder

---

²⁵ Leroy, 1995, p. 62

²⁶ Art. 469 WIB 1992

moeten er 1% administratiekosten betaald worden door de gemeenten op de ontvangsten uit APB aan de federale belastingsadministratie, tot voor 2003 bedroeg dit 3%.⁽²⁷⁾

2.2.2.2 Opcentiemen op de onroerende voorheffing

De onroerende voorheffing is een belasting op inkomens uit onroerende goederen zoals gronden, gebouwen of bedrijfsuitrusting [ook wel omschreven als materieel en outillage]. Bepaalde onroerende goederen zijn vrijgesteld van deze voorheffing, enkele voorbeelden zijn hospitalen, rusthuizen, scholen, ambassades, nationale domeingoederen etc..⁽²⁸⁾ Deze belasting wordt geheven op het [geïndexeerd] kadastraal inkomen van de degene die op 1 januari van het aanslagjaar over het zakelijk recht van het onroerend goed beschikt. Sinds 1 januari 1999 wordt de vestiging en inning van de onroerende voorheffing geregeld door het Vlaamse Gewest.⁽²⁹⁾ Provincies en gemeenten kunnen op deze belasting opcentiemen heffen. De eigenlijke onroerende voorheffing bestaat dus uit drie gedeelten; de basisheffing die bestemd is voor de Vlaamse overheid, de provinciale opcentiemen en de gemeentelijke opcentiemen.⁽³⁰⁾ De basisheffing bedraagt 2,5% van het geïndexeerde kadastraal inkomen. Voor sociale woningen en materieel en outillage bestaan gunsttarieven. De provincies en gemeenten zijn volledig vrij in het kiezen van hun opcentiemen. In 2006 bedroegen de gemiddelde opcentiemen voor gemeenten 1297.⁽³¹⁾ De provinciale opcentiemen voor Limburg bedroegen 400 in dezelfde periode. Opvallend is het feit dat in de laatste bestuursperiode de tarieven van opcentiemen uit de onroerende voorheffingen een sterkere stijging kende dan de aanvullende personenbelastingstarieven. Dit kan allicht te maken hebben met het feit dat een tariefswijziging van de onroerende voorheffing direct financieel voelbaar is in de gemeentekas, terwijl dit bij de aanvullende personenbelasting pas na één jaar het geval is.() Zoals eerder al gesteld worden de opcentiemen berekend op onroerende voorheffing. Als de basisheffing bijvoorbeeld 50 euro bedraagt en de gemeentelijke

---

²⁷ Omzendbrief BA 2005/04

²⁸ Art. 12 WIB 1992

²⁹ Mechelen D. Van, 'Beleidsnota 2004-2009 Financiën en begroting', Brussel, Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Administratie Kanselarij en Voorlichting, p. 30

³⁰ www.onroerendevoorheffing.be

³¹ Leroy J. (2006), 'Inwerkingtreding gemeentedecreet', Vereniging Vlaamse Steden en Gemeenten, Brussel

opcentiemen zijn vastgesteld op 1300 dan bedraagt het deel van de belasting dat naar de gemeente gaat 650 euro, dit is 50 vermenigvuldigd met 13. Ook in dit geval is administratieve last van de gemeenten beperkt. De gemeenteraad stelt enkel de tarieven vast in de gemeenteraad.⁽³²⁾ Het is het kadaster dat de gegevens in verband met het kadastraal inkomen verzamelt, de inning en invordering gebeuren daarna door het Vlaamse Gewest en meer bepaald door het agentschap Vlaamse Belastingdienst. Ook hier zijn, net zoals bij de aanvullende personen belasting, de gemeenten weer afhankelijk van een andere overheid. Het nadeel van de termijn tussen de inning en de doorstorting is wel kleiner dan bij de aanvullende personenbelasting. Sinds enkele jaren bestaat er immers een voorschottensysteem, dit systeem voorziet erin dat de gemeenten in de periode van juli tot december al één zesde van 95 procent van de begrote bedragen ontvangen.⁽³³⁾

2.2.2.3 Opdecim op de verkeersbelasting

Provincies, agglomeraties en gemeenten zijn niet gerechtigd opcentiemen op de verkeersbelasting op autovoertuigen te heffen.⁽³⁴⁾ In afwijking hiervan heft de Staat wel een opdecim ten behoeve van de gemeenten. Dit is bij wet geregeld in art. 42 §2 WIGB. De opbrengst voor de Staat van de verkeersbelasting wordt met 10% verhoogd en dat gedeelte gaat integraal naar de gemeenten. Strikt genomen is dit dus geen aanvullende gemeentebelasting noch een autonome gemeentebelasting. Dit laatste omdat deze belasting niet is ontstaan uit een beslissing van de gemeenteraad maar bij wet is vastgelegd.

---

³² Art 170 Grondwet

³³ Leroy J. (2004) 'Gemeentefiscaliteit in het verdomhoekje – Analyses, bedreigingen en remedies, Vereniging Vlaamse Steden en Gemeenten, Brussel, p. 8

³⁴ Art. 42 §1 WIGB

2.2.3 De eigenlijke gemeentebelastingen

Volledig los van de aanvullende belastingen heeft de gemeente de autonomie om nog een aantal, volledig vrij, gekozen belastingen te heffen. Het is uit de artikelen 162 §2, 170 §4 en 173 van de Grondwet dat deze autonomie en bevoegdheid voortvloeien. De term 'volledig vrij' mag niet al te letterlijk opgenomen worden. Ik verwijs hiervoor naar de grondwettelijke beginselen inzake fiscale autonomie van de gemeenten eerder in deze tekst. Deze eigenlijke belastingen staan volledig los van een andere overheid. Het is op dit vlak dat het belangrijkste onderscheid ligt met de eerder vermelde aanvullende belastingen. De eigenlijke gemeentebelastingen, eigen gemeentebelastingen of ook wel zuivere gemeentebelastingen genoemd, laten de gemeente toe belastingen te heffen gericht op specifieke situaties of behoeften binnen de gemeenten. De gemeente staat volledig autonoom in voor alle aspecten in verband met deze belastingen. De gemeenteraad zal de belasting moeten goedkeuren, de belastingskohieren moeten opgesteld en uitvoerbaar verklaard worden en de gemeente zal voor de inning moeten zorgen. In 2002 werden er 105 verschillende gemeentebelastingen geheven, niet alle belastingen komen in alle gemeenten voor. Sommige zijn zelfs vrij zeldzaam, zo zijn er 37 belastingen die slechts in ten hoogste tien verschillende gemeenten voorkomen. ⁽³⁵⁾

---

³⁵ 'De gemeente- en provincie financiën 2004', Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Administratie Binnenlandse Aangelegenheden, Brussel

2.3 De vestiging en de invordering van de gemeentebelastingen⁽³⁶⁾

Deze materie wordt geregeld door de wet van 24 december 1996 betreffende de vestiging en invordering van de provincie- en gemeentebelastingen.

De belastingsschuld inzake gemeentebelastingen ontstaat wanneer er 2 voorwaarden vervuld zijn. Ten eerste moet er een uitvoerbare belastingsverordening bestaan, dit is een reglement aangenomen door de gemeenteraad. Als tweede voorwaarde moet er in de begroting een geëigend krediet voorkomen voor het bedrag van de vermoedelijke belastingsopbrengst. Zelfs al is aan deze twee voorwaarden voldaan dan betekent dit nog niet dat een bepaalde persoon deze belasting moet betalen. Dit uitvoerbaar belastingsreglement bevat enkel algemene gegevens zoals het belastbaar feit, de belastbare grondslag, het tarief etc. Om deze belastingsschuld te kunnen innen moet hij worden geïndividualiseerd en geformaliseerd. Het begrip vestiging slaat op de formalisering van de belastingsschuld en geschiedt door de aanslag en inkohiering. Door de vestiging van de belasting wordt deze vaststaand. Na de vestiging moet de belastingsschuld nog eisbaar gemaakt worden, dit zal gebeuren door de inkohiering. Dit heeft tot doel de gemeente toe te laten de betaling van de belastingsschuld dwangmatig te eisen en tot de gedwongen tenuitvoerlegging over te gaan.

Het is belangrijk een duidelijk onderscheid te maken tussen de begrippen vestiging en invordering. De vaststelling van de belastingssom samen met de uitvoerbaarverklaring van het kohier is de vestiging van de belasting. De invordering slaat op alles wat met de feitelijke inning te maken heeft, met andere woorden alles betreffende de inwerking stelling van het kohier. Chronologisch gezien komt de invordering na de vestiging.

---

³⁶ Hoofdzakelijk gebaseerd op: 'Beknopte leidraad gemeentelijke fiscaliteit', 1998

2.3.1 De vestiging

“De vestiging van de aanslag van een gemeentebelasting is het vaststellen van een bepaald belastingsbedrag ten laste van een bepaald persoon in een uitvoerbaar verklaard kohier.”⁽³⁷⁾ Deze definitie bestaat uit een aantal belangrijke aspecten. Ten eerste is er de aanslag. De aanslag is de rechtshandeling van de bevoegde overheid waarbij de verschuldigde belasting van belastingplichtige wordt vastgesteld door de administratie en er een uitvoerbare titel wordt opgemaakt ter invordering ervan. De vorm van deze aanslag is bij wet bepaald.⁽³⁸⁾ Een ander belangrijk element is het kohier. Dit wordt een uitvoerbare titel door de uitvoerbaarverklaring. Deze elementen zullen hieronder nog verder beschreven worden.

Het kohier is een document dat door de administratieve diensten van de gemeente zelf wordt opgesteld⁽³⁹⁾ en waardoor de materiële belastingsschuld wordt omgezet in een formele schuld. Juridisch gezien is het kohier een authentieke akte waarmee de gemeente wil kenbaar maken een bepaalde belasting te vorderen. Het kohier bevat tevens een lijst van de belastingplichtigen en een aantal vermeldingen opgegeven door artikel 4 § 3 van de Wet van 24 december 1996, waaronder de namen en de adressen van de belastingplichtigen alsook de benaming, de grondslag, het tarief, de berekening en het bedrag van de belasting evenals het dienstjaar waarop zij betrekking heeft. Een ander punt waaraan aandacht moet worden geschonken bij het opstellen van het kohier is de motiveringsplicht inzake bestuurshandelingen. Deze plicht is ook van toepassing op de inkohiering en is een substantieel vormvoorschrift. De niet naleving hiervan kan leiden tot een annulatieberoep bij de Raad van State.⁽⁴⁰⁾ Zo moet er bijvoorbeeld verwezen worden naar de relevante artikelen van het belastingsreglement. De bevoegdheid voor het opmaken van het belastingkohier ligt bij het college van burgemeester en schepenen. De vaststelling en uitvoerbaarverklaring dienen ten laatste op 30 juni te gebeuren volgend op het dienstjaar.⁽⁴¹⁾ De ontvanger komt hier niet in tussen, hij is enkel bevoegd voor de inning

---

³⁷ Beknopte leidraad gemeentelijke fiscaliteit, 1998, p. 14

³⁸ Art. 5 Wet van 24 december 1996

³⁹ Tiberghien, 2006, p. 1171

⁴⁰ Art. 14 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State

⁴¹ Art. 4 Wet van 24 december 1996

achteraf.⁽⁴²⁾ Een belastingkohier bestaat niet voor alle belastingen, voor belastingen die contant geïnd worden wordt geen belastingskohier opgesteld. Alleen in het geval wanneer een contantbelasting niet wordt betaald, wordt een kohier opgemaakt en gelden ook de regels van kohierbelastingen.⁽⁴³⁾ Enkel dit onderscheid tussen kohierbelastingen en contantbelastingen wordt nog gemaakt, een onderscheid tussen indirecte en directe belastingen wordt in deze wet niet meer gemaakt. Dit was wel nog het geval in de wet van 23 december 1986.

Om de betaling van een belasting af te dwingen is een loutere inkohiering niet voldoende, deze moet immers nog uitvoerbaar verklaard worden vooraleer men tot een dwangmatige inning kan overgaan. Voor de belastingplichtige is een uitvoerbaar verklaard kohier dus de verplichting de belasting ook effectief te betalen. Voor de gemeenteontvanger, die belast is met inning van de verschuldigde belastingsgelden, is het uitvoerbaar verklaard kohier een middel om de belastingplichtige te verplichten te betalen. De ontvanger dient dus niet over een door de rechtbank uitgesproken vonnis te beschikken om tot de dwangmatige inning over te gaan. Het uitvoerbaar verklaard kohier beschikt over dezelfde kracht. Een uitvoerbaar verklaard kohier kan niet zomaar meer gewijzigd worden.

Zoals al eerder aangestipt zijn er ook belastingen waarvoor geen kohier nodig is, dit zijn de contant geïnde belastingen. Deze worden contant geïnd tegen de afgifte van een betalingsbewijs. Wanneer zulke belasting niet zou worden betaald wordt zij ingekohierd. Vanaf de inkohiering wordt deze belasting dan onmiddellijk eisbaar.

Indien er een verplichte belastingaangifte is voorzien kan deze belasting, volgens artikel 6 van de wet van 24 december 1996, van ambtswege worden ingekohierd als deze aangifte laattijdig, onjuist, onvolledig of onnauwkeurig zou gebeuren. Deze inkohiering van ambtswege is in feite een straf voor het niet naleven van bovenvermelde principes. Een vereiste is dat de verplichte aangifte duidelijk in het belastingsreglement omschreven staat. Ook nog enkele andere elementen moeten gerespecteerd worden vooraleer men een aanslag

---

⁴² Leroy, 1995, p. 68

⁴³ Tiberghien, 2006, p. 1172

van ambtswege kan uitvoeren. Uit de beknopte leidraad gemeentelijke fiscaliteit blijkt dat ten eerste de belastingplichtige op de hoogte moet gebracht worden, per aangetekend schrijven, van de intentie van het College van Burgemeester en Schepenen om tot de ambtshalve inkohiering over te gaan. Het is belangrijk op te merken dat deze verwittiging duidelijke motieven dient te bevatten die het rechtvaardigen om tot deze actie over te gaan. Ook Tiberghien (2006) wijst op het belang van een gemotiveerde kennisgeving die eerst aan de belastingplichtige moet verzonden worden. De termijn in de welke het College van Burgemeester en Schepenen kan overgaan tot de van ambtswege inkohiering is beperkt. Dit dient te gebeuren binnen de drie jaar volgend op één januari van het dienstjaar waarop de belasting betrekking heeft. Een vestiging van ambtswege kan een verhoging van de belasting tot gevolg hebben maar dit moet niet uitdrukkelijk. Indien als sanctie een verhoging wordt doorgevoerd mag deze maximaal het dubbel van de belasting zijn. ⁽⁴⁴⁾

2.3.2 De invordering

Zoals eerder vermeld heeft de invordering betrekking op de feitelijke inning van de belastingen. Hiervoor wordt door de gemeenteontvanger een aanslagbiljet verstuurd naar elke belastingplichtige, deze stap is de eerste in het invorderingsproces. Dit blijkt uit art. 4 van de wet van 24 december 1996 waarin gesteld wordt dat: "Het kohier wordt tegen ontvangstbewijs overgezonden aan de met de invordering belaste ontvanger die onverwijld instaat voor de verzending van de aanslagbiljetten. Deze verzending gebeurt zonder kosten voor de belastingplichtige." In feite is het aanslagbiljet de mededeling van de inhoud van het kohier aan de belastingplichtige. Doormiddel van het aanslagbiljet wordt aan de belastingplichtige duidelijk gemaakt hoeveel zijn belastingsschuld bedraagt alsook de termijn waarin deze moet betaald worden. Bij het aanslag biljet wordt als bijlage een beknopte samenvatting van de verordening gevoegd.⁽⁴⁵⁾ De belastingplichtige krijgt eveneens de mogelijkheid om de belasting te betwisten en een bezwaarschrift in te dienen.⁽⁴⁶⁾ Het aanslagbiljet dient evenals het kohier verscheidende vermeldingen te

---

⁴⁴ Tiberghien, 2006, p. 1171

⁴⁵ Art. 5 Wet van 24 december 1996

⁴⁶ Beknopte leidraad gemeentelijke fiscaliteit, 1998, p. 20

bevatten. Artikel 5 van de reeds bovenvernoemde wet bepaalt dat het aanslagbiljet de verzendingsdatum en de gegevens van het kohier bevat. Deze gegevens die ook in het kohier verplicht moeten vermeld worden zijn terug te vinden onder art. 4 § 3 van de wet van 24 december 1996. Het niet naleven van deze vermeldingen kan leiden tot de nietigheid van het aanslagbiljet, hoewel dit niet door de wet bepaald is.⁽⁴⁷⁾ Er wordt wel gesteld dat de nietigheid van het aanslagbiljet daarom niet de nietigheid van het kohier tot gevolg heeft.

Wat betreft de betaling van de verschuldigde belasting door de belastingplichtige kan gezegd worden dat dit dient te gebeuren binnen de 2 maanden na de verzending van het aanslagbiljet, overeenkomstig de wet van 24 december 1996.

2.4 De geschillenprocedure⁽⁴⁸⁾

2.4.1 Het bezwaar

Tot 6 april 1999 dienden bezwaarschriften tegen gemeentelijke belastingen te worden ingediend bij de Bestendige Deputatie. In het Brussels Hoofdstedelijk gewest werd het bezwaar ingediend bij het Rechtsprekend College. Echter als gevolg van een arrest van het Arbitragehof⁴⁹ werd de procedure inzake geschillen grondig gewijzigd door de artikelen 91 tot 94 van de Wet van 15 maart 1999. Vanaf 6 april 1999 moeten bezwaarschriften ingediend worden bij de belasting heffende overheid zelf, in dit geval dus de gemeente en meer specifiek het college van burgemeester en schepenen die als bestuurlijke overheid optreedt. De procedure is nu vastgelegd in het Koninklijk besluit van 12 april 1999 tot de bepaling van de procedure voor de gouverneur of het college van burgemeester en schepenen inzake een bezwaarschrift tegen een provincie- of gemeentebelasting.

---

⁴⁷ Beknopte leidraad gemeentelijke fiscaliteit, 1998, p. 20

⁴⁸ Hoofdzakelijk gebaseerd op Tiberghien, 2006, p. 1173 - 1175

⁴⁹ Arrest van 18 maart 1998

Het bezwaarschrift moet voldoen aan enkele voorwaarden. Zo moet het schriftelijk worden ingediend en dit op straffe van nietigheid. Het moet worden gedagtekend door de eiser of zijn vertegenwoordiger. Het bezwaar dient tevens enkele gegevens ter identificatie te bevatten zoals ondermeer; de naam, de hoedanigheid, het adres of de zetel van de belastingplichtige. Het bezwaar dient tevens "gemotiveerd" te zijn door de verplichte vermelding van het voorwerp ervan en een opgave van de feiten en middelen. De ontvangst van het bezwaarschrift moet schriftelijk bevestigd worden binnen de acht dagen na verzending ervan.⁽⁵⁰⁾ Qua termijn binnen welke het bezwaar kan ingediend worden, wordt niet vermeld in het uitvoeringsbesluit. Hiervoor moet teruggegrepen worden naar de bepalingen van het Wetboek van de inkomstenbelastingen waarin uit artikel 371 volgt dat op straffe van verval bezwaarschriften binnen de drie maanden vanaf de datum van het verzenden van het aanslagbiljet of vanaf de datum van inning ingediend moeten worden.⁽⁵¹⁾ Aan de belastingplichtige kan de bevoegde overheid elke nuttige informatie of elk nuttig document vragen en zelfs ter plaatste overgaan tot eender welke vaststelling.⁽⁵²⁾ Aan de eiser wordt vervolgens per post aangetekende brief de datum van de hoorzitting meegedeeld evenals de dagen en uren waarop het dossier kan geraadpleegd worden. Na een besluit van de bevoegde overheid dient ook weer deze beslissing per aangetekende brief overgemaakt te worden aan de eiser of zijn vertegenwoordiger. De termijn om tot een beslissing te komen bedraagt zes maanden en wordt verlengd met drie maanden in geval van een aanslag van ambtswege.() Bij gebreke aan een beslissing wordt het bezwaar geacht gegrond te zijn.⁽⁵³⁾

Tegen de beslissing van de bevoegde overheid kan beroep ingesteld worden bij de rechtbank van eerste aanleg van het rechtsgebied waarin de belasting gevestigd werd. Tegen hun beslissing kan verzet of hoger beroep ingesteld worden. Tegen het arrest van het hof van beroep kan eventueel voorziening in cassatie ingesteld worden.

---

⁵⁰ Omzendbrief van 10 mei 2000 betreffende het koninklijk besluit van 12 april 1999 tot bepaling van de procedure voor de gouverneur of voor het college van burgemeester en schepenen inzake bezwaarschrift tegen een provincie- of gemeentebelasting.

⁵¹ Omzendbrief van 10 mei 2000 betreffende het koninklijk besluit van 12 april 1999 tot bepaling van de procedure voor de gouverneur of voor het college van burgemeester en schepenen inzake bezwaarschrift tegen een provincie- of gemeentebelasting.

⁵² Art. 3 KB 12 april 1999

⁵³ Tiberghien, 2006, p. 1174

Voor wat betreft de aanvullende gemeentelijke belastingen is de procedure van toepassing die geldt voor de belasting waaraan deze opcentiemen worden toegevoegd.⁽⁵⁴⁾

2.5 Belastingstelsels en belastingspolitiek

2.5.1 Kenmerken van een goed belastingstelsel

Een eerste punt dat moet aangestipt worden in verband met een goed belastingstelsel is dat alle criteria in aanmerking genomen moeten worden. Dus zowel economische criteria alsook sociale en politieke. Het algemeen welzijn moet hierbij voorop staan, in de structuur moet men er naar streven om deze zo goed mogelijk aan te passen aan het algemeen welzijn. Het is nuttig een belastingstelsel te ontwikkelen dat op optimale wijze aansluit op de door de overheid nagestreefde economische welvaart.⁽⁵⁵⁾ Deze principes gelden ook voor de lagere bestuursniveaus, zoals de gemeenten. Het is logisch dat deze lagere bestuursniveaus zich meer zullen richten op specifieke noden van hun inwoners en bedrijven, daar zij beter in staat zijn om hun behoeften te bepalen. Gemeenten richten zich daarom ook best naar de voorziening van lokale publieke goederen, d.w.z. goederen en diensten waarvan het batengebied geografisch beperkt is. Het is voor overheden extreem moeilijk om consumenten een belasting op te leggen die juist gelijk is aan zijn marginale bereidheid tot betalen. M.a.w. men kan nooit voor iedereen goed doen. Enkel belastingen die het profijtbeginsel nastreven kunnen hier in slagen, en deze belastingen vindt men in hoofdzakelijk bij lokale overheden. Men kan dus stellen dat er een basisdilemma is van openbare financiën waaraan alleen door een gepaste decentralisatie een oplossing kan worden gegeven. ⁽⁵⁶⁾ Moesen en Van Rompuy geven de volgende kenmerken die een goed belastingstel zouden moeten bevatten;

---

⁵⁴ Tiberghien, 2006, p. 1175

⁵⁵ Moesen W. & Van Rompuy V. (1991) 'Handboek Openbare Financiën', Leuven, Acco, p. 182

⁵⁶ Boelaert R. (2006-2007), Syllabus Overheidsgedrag – Economische aspecten, Universiteit Hasselt, Faculteit Toegepaste Economische Wetenschappen, Diepenbeek, p. 17

- de belastingsdruk moet tussen de burgers zowel in verticale als in horizontale richting rechtmatig worden verdeeld (⁵⁷),
- het belastingstelsel dient de stabiele en zinvolle groei, de werkgelegenheid en de monetaire stabiliteit te bevorderen,
- het belastingstelsel dient zo weinig mogelijk verstoringen te veroorzaken op de bestaande efficiënte allocatie van productiefactoren en bestedingen en moet corrigerend werken voor spontane inefficiënte allocaties,
- als politiek instrument dient het stelsel een zekere, bij voorkeur ingebouwde, flexibiliteit te bezitten,
- de belastingadministratie moet doelmatig worden ingericht, d.i. de beoogde opbrengsten moeten zo juist mogelijk worden geïnd en tegen zo laag mogelijke kosten. De belastingwetgeving dient eenvoudig en stabiel te zijn met een zo groot mogelijke rechtszekerheid en duidelijkheid voor de belastingplichtigen. Ze moet het gevolg zijn van een democratische stemming.

Op deze kenmerken wordt door Moesen & Van Rompuy nog verder in detail ingegaan.

Een kenmerk waar veel aandacht aan wordt geschonken, maar waar ook veel verschillende meningen over bestaan qua inhoud, is billijkheid. Bij het begrip billijkheid rijzen dan ook een aantal vragen zoals; wat betekent in verband met horizontale rechtvaardigheid de gelijke behandeling van gelijken? Wat zijn gelijken? Wat betekent in verband met verticale rechtvaardigheid belasting naar draagkracht? Dit zijn enkele vragen die voorkomen en waarvan het beantwoorden niet zo evident is. Andere kenmerken van een goed belastingstelsel zijn flexibiliteit en stabiliteit, hoewel deze begrippen niet zo vanzelfsprekend met elkaar verenigbaar zijn. Stabiliteit kan de zekerheid bevorderen. Niet alleen in het perspectief van een belastingstelsel maar ook meer algemeen speelt stabiliteit

---

⁵⁷ Onder horizontale rechtvaardigheid moet worden verstaan; belastingsbetalers die zich in dezelfde omstandigheden bevinden moeten ook hetzelfde bedrag aan belastingen betalen. Verticale rechtvaardigheid heeft betrekking op het idee dat belastingen hoger moeten zijn naargelang de "omstandigheden" gunstiger worden. Dit impliceert een tarievenstructuur die rekening houdt met de omstandigheden. (Cf. Boelaert, 2006 – 2007, p. 67)

en rechtzekerheid een belangrijke rol. Rechtszekerheid is immers één van de beginselen van behoorlijk besturen. ⁽⁵⁸⁾ Dit impliceert dat het normaalgezien automatisch in elk belastingstelsel zou moeten voorkomen. Flexibiliteit kan de stabiliteit bevorderen door een automatische werking van enkele variabelen. Zo kan bijvoorbeeld een progressieve inkomstenbelasting in tijden van hoogconjunctuur extra inkomsten opleveren die, indien er geen extra uitgaven zijn, gebruikt kunnen worden voor bepaald schulden af te lossen en dus een stabiliserend effect hebben. Een ander kenmerk wat zijn belang heeft en in deze eindverhandeling uitgebreid aan bod komt is de doeltreffendheid. Er moet naar zo laag mogelijke administratieve kosten gestreefd worden. Voorbeelden van administratieve kosten zijn personeelskosten, kosten van verzendingen van aanslagbiljetten, maar ook kosten voor de belastingplichtigen zelf zoals kosten in verband met het invullen en opsturen van aangiften.

2.5.2 Doeleinden van de belastingpolitiek

De belastingpolitiek is natuurlijk geen politiek op zich, ze maakt deel uit van een groter geheel, van een economische en algemene politiek. De te bereiken doelen liggen dan ook meestal in deze lijn, namelijk de verbetering van de economische en algemene welvaart. Meer in het bijzonder geven Moesen en Van Rompuy de volgende doeleinden:

- De algemene financiering van de overheidsuitgaven op een zo zekere, rechtvaardige en continue basis en tegen zo laag mogelijke kosten voor de overheid en belastingplichtigen.
- De rechtvaardige verdeling van inkomens en vermogens.
- De bevordering van de optimale allocatie van productiefactoren, van de trendmatige groei van de productie en werkgelegenheid.
- De verzekering van de monetaire stabiliteit en tempering van de conjuncturele schommelingen in het economisch verloop.

---

⁵⁸ Boes, 2006

Van al deze redenen staat het financierend aspect op de eerste plaats. Overheidsuitgaven moeten gefinancierd worden, daar kan men niet rond. Enkele taken kunnen niet door de vrije markt uitgevoerd worden, zoals het voorzien in collectieve goederen en transfers. Om de aanwending van productiefactoren en de herverdeling van inkomens te realiseren zijn belastingen, als belangrijke tussenschakel, nodig. Men kan stellen dat belastingen in een gemeenschap onafwendbaar zijn. “Belastingen hebben een invloed op het gedrag van economische agenten alsook op de grootte van de variabelen in de gehele economische kringloop. Aldus zijn belastingen in de moderne, westerse welvaartsstaat voor de overheid een belangrijk en veelvuldig aangewend instrument om welvaart en welzijn te beïnvloeden.”
(⁵⁹)

---

⁵⁹ Moesen & Van Rompuy, 1991, p. 108

2.6 De gemeenteontvanger

De functie van ontvanger in een bepaalde gemeente kan uitgeoefend worden door een plaatselijke ontvanger of door een gewestelijke ontvanger. Het criterium om dit te bepalen is het aantal inwoners van de gemeente. De nieuwe gemeentewet van 24 juni 1988 bepaalt in artikel 52 dat gemeenten met meer dan 10.000 inwoners een plaatselijke ontvanger aanstellen. Gemeenten met een aantal inwoners tussen 5.000 en 10.000 hebben de keuze of zij een plaatselijke ontvanger aanstellen of beroep doen op een gewestelijke ontvanger. Gemeenten die minder dan 5.000 inwoners tellen wordt de functie van ontvanger uitgeoefend door een gewestelijke ontvanger. Een plaatselijke ontvanger kan niet gelijktijdig in twee gemeenten aangesteld zijn, wel kan een ontvanger in een gemeente met tussen de 5.001 en 10.000 inwoners zijn functie combineren met die van ontvanger het plaatselijke OCMW.⁽⁶⁰⁾ Plaatselijke ontvangers maken deel uit van het personeel van de gemeente, een gewestelijke ontvanger daarentegen is een federale ambtenaar en wordt benoemd door de provinciegouverneur, onder wiens gezag ze ook werken.⁽⁶¹⁾ De plaatselijke ontvanger staat onder het gezag van het College van Burgemeester en Schepenen. Een ontvanger is verplicht een zekerheid in geld, in effecten of in de vorm van één of meerdere hypotheek te stellen, tot de waarborg van zijn beheer.⁽⁶²⁾ De Koning bepaalt het minimum en maximumbedrag hiervan. Aan het beroep van ontvanger zijn enkele wettelijke verbodsbepalingen verbonden. Zo is het verboden als ontvanger handel te drijven eveneens een ander beroep uitoefenen of een winstgevende bezigheid verrichten.

De taken van de ontvanger worden bepaald in artikel 136 van de Nieuwe Gemeentewet van 24 juni 1988. "De ontvanger heeft tot taak om, alleen en onder zijn verantwoordelijkheid, de ontvangsten van de gemeente te innen en tegen regelmatige bevelschriften de betaalbaar gestelde uitgaven te doen ten belope hetzij van het bijzonder bedrag bepaald in elk artikel van de begroting ... ." De ontvanger kan gehoord worden door het College van Burgemeester en Schepenen over alle aangelegenheden die een budgettaire of financiële

---

⁶⁰ Art. 52 §2 Nieuwe Gemeentewet van 24 juni 1988

⁶¹ Leroy, 1995

⁶² Art. 55 Nieuwe Gemeentewet van 24 juni 1988

weerslag hebben, dit wordt zo beschreven in artikel 136bis van bovenstaande wet. Zoals eerder al vermeld is de ontvanger belast met de inning van de belastingen eens de belastingskohieren uitvoerbaar verklaard zijn. De ontvanger is eveneens belast met de controle op de wettelijkheid van de gemeentelijke uitgaven en ontvangsten. Bij hem rust dan ook de verplichting eventuele vereisten waaraan niet voldaan is te melden aan het College.⁽⁶³⁾ In verband met niet-inwoners van een gemeente die er toch een belasting moeten betalen stelt artikel 137 van de wet van 24 juni 1988 dat, op verzoek van de ontvanger van een gemeente, moet de invordering van de aan deze gemeente verschuldigde belastingen tegen de belastingplichtigen, die hun woonplaats hebben in een andere gemeente vervolgd worden door de ontvanger van deze laatste. De ontvanger is niet louter bevoegd voor de inkomsten en uitgaven van een gemeente maar heeft ook de taak om de boekhouding te voeren samen met het College van Burgemeester en Schepenen. Deze functie wordt hem opgelegd door artikel 38 van het Koninklijk Besluit van 2 augustus 1990 houdende het algemeen reglement op de gemeentelijke comptabiliteit.

Wanneer een ontvanger zijn functie stop zet, met andere woorden zijn ambt neerlegt, moet er een eindrekening worden opgesteld. Als deze eindrekening wordt goedgekeurd door de gemeente wordt de ontvanger kwijting verleend. Dit wil zeggen dat hij de zekerheid die gestort is geweest bij de aanvang van zijn ambt terug ontvangt. Als er daarentegen tekorten zijn zullen deze door hem moeten bijgesteld worden.⁽⁶⁴⁾ In artikel 138 bis van de wet van 24 juni 1988 worden nog enkele andere gevallen opgesomd waarin een eindrekening moet worden opgemaakt.

---

⁶³ Leroy, 1995

⁶⁴ Leroy, 1995

2.7 Het gemeentedecreet

2.7.1 Algemeen

De kern van het gemeentedecreet is de gemeenten in te passen in een efficiënte en kwaliteitsvolle organisatie van het Vlaamse overheidsbestuur. De bevoegdheden die de Vlaamse overheid hiervoor kreeg via de Lambermontakkoorden⁽⁶⁵⁾ zijn de hefboomen om dit te realiseren.⁽⁶⁶⁾ Zo is het Vlaamse Gewest door deze akkoorden bevoegd voor de organisatie en bestuur van de gemeenten en provincies. Het doel van het gemeentedecreet is vooral een vernieuwde organisatie van het gemeentelijk bestuur in Vlaanderen te creëren. Vlaanderen wil de lokale besturen meer bestuurskracht, ruimte, autonomie en slagkracht geven.⁽⁶⁷⁾ Het zijn immers deze lokale besturen die het dichtst bij de bevolking staan. In het decreet wordt de werking beschreven van enkele essentiële kenmerken van democratie, zoals de politieke organen, het administratieve apparaat, de verhoudingen met de burger en met de Vlaamse Overheid. Op inhoudelijk vlak zou het gemeentedecreet moeten lijden tot meer consistentie en transparantie in de werking van de lokale besturen.

Het voorontwerp van het gemeentedecreet werd op 8 november 2002 principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Op 6 juli 2005 werd het gemeentedecreet gestemd door het Vlaamse Parlement. Op 31 augustus 2005 verscheen het in het Belgisch Staatsblad. De inwerkingtreding is niet voor alle artikels gelijk.⁽⁶⁸⁾ Voor bepaalde artikelen is de inwerkingtreding bepaald in het gemeentedecreet zelf, voor andere zijn er specifieke uitvoeringsbesluiten van de Vlaamse Regering. Zo is er het uitvoeringsbesluit van 24 november 2006 waarin bepaald werd welke artikelen op 1 januari 2007 in werking traden.

---

⁶⁵ Bijzondere wet van 13 juli 2001

⁶⁶ 'Naar een nieuwe functiebeschrijving en een nieuw competentieprofiel voor het topmanagement bij de gemeenten en provincies', 2004, Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Administratie Binnenlandse Aangelegenheden, Brussel

⁶⁷ Memorie van toelichting bij het gemeentedecreet.

⁶⁸ Leroy J. (2007) 'Het gemeentedecreet: is het nu al van kracht?', Vereniging Vlaamse Steden en Gemeenten, Brussel

Het gemeentedecreet zorgt voor heel wat gewijzigde bevoegdheden bij de personen betrokken bij het financiële beheer van de gemeente. De gemeenteontvanger, wie zijn functie zal wijzigen in die van financieel beheerder, is hier één van. Omdat de ontvanger een rol speelt in de materie van deze eindverhandeling, volgt hieronder een korte beschrijving van de wijzigingen die zich voordoen met betrekking tot de overgang van ontvanger naar financieel beheerder. Mede omdat de belangrijkste veranderingen zich voordoen tijdens het schrijven van deze eindverhandeling, zoals eerder aangestipt traden de meeste artikelen van het gemeentedecreet in werking op 1 januari 2007.

2.7.2 Financieel beleid en beheer

Het gemeentedecreet voorziet vooral in methoden en structuren om een efficiënt financieel beleid te voeren. Deze doelstelling wordt volgens Pauwels (2006) als volgt geconcretiseerd:

- Meer oog voor beleidsmatige en financiële planning binnen een meerjarig perspectief.
- Beleidsintenties systematisch koppelen aan beschikbare financiële ruimte.
- Beleidsuitvoering op een soepele manier laten gebeuren: hiërarchische flessenhalzen maximaal uitschakelen en de gemeentelijke administratie responsabiliseren.
- Meer mogelijkheden voor zelforganisatie: organisatie van de interne controle, de mogelijkheden tot delegatie van de bevoegdheden en de definiëring van het begrip “aangelegenheden van dagelijks bestuur”.
- Het maximaal verzekeren van een efficiënte controle op de wettelijkheid en regelmatigheid van de beleidsvoering via de organisatie van een consistente functiescheiding.
- Het installeren van een onafhankelijke externe audit.

2.7.3 De financieel beheerder

Normaal gezien zou het artikel 76 §1, eerste lid ook in werking treden op januari 2007. Het artikel stelt dat elke gemeente verplicht is een financieel beheerder aan te stellen. Echter

volgens Leroy (2007)⁽⁶⁹⁾ wordt dit nog niet van kracht. Overal waar in het gemeentedecreet financieel beheerder staat moet men voorlopig nog ontvanger lezen.⁽⁷⁰⁾

Volgens artikel 93 van het Gemeentedecreet van 15 juli 2005 staat de financieel beheerder onder de functionele leiding van de gemeentesecretaris. De term functioneel heeft geen betrekking op hiërarchisch gezag, het impliceert dus niet dat de gemeentesecretaris gezag zou uitoefenen op de financieel beheerder. De bevoegdheid om gezag uit te oefenen op de financieel beheerder behoort toe aan de gemeenteraad.⁽⁷¹⁾

In samenspraak met het management team staat de financieel beheerder in voor het voorontwerp van de financiële nota van het meerjarenplan en van de jaarlijkse herziening ervan alsook voor het voorontwerp van de financiële nota van het jaarlijks budget en budgetwijzigingen. Het voorontwerp van de interne kredietaanpassingen behoort ook toe aan zijn bevoegdheden. Verder is het de taak van de financieel beheerder om een boekhouding te voeren en af te sluiten samen met het opmaken van de inventaris, de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening. Het verzorgen van financiële analyses en beleidsadviesing valt samen met het thesauriebeheer ook onder zijn taken. Over deze taken die blijken uit artikel 93⁽⁷²⁾ moet de financieel beheerder rapporteren aan de gemeentesecretaris, dit kan zowel schriftelijk als mondeling gebeuren. Dit decreet gaat duidelijk uit van het samenwerkingsmodel en het is dan ook nodig dat financieel beheerder en gemeentesecretaris nauw samenwerken.⁽⁷³⁾ Samen maken ze deel uit van het managementteam.

Daarentegen kreeg de financieel beheerder ook enkele taken toegewezen waarvoor hij in volle onafhankelijkheid instaat en waarvoor hij rapporteert aan het college van

---

⁶⁹ Leroy, 2007, p. 1

⁷⁰ Cf. art. 52 decreet 7 juli 2006 tot de wijziging van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn.

⁷¹ Pauwels E. (2006), 'Het gemeentedecreet en de gewijzigde bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de actoren betrokken bij het financieel beleid en beheer van de gemeente', Jaarboek 2005, Vlaamse Lokale Ontvangers, Lebbeke, p. 46

⁷² Gemeentedecreet van 15 juli 2005

⁷³ Memorie van toelichting bij het gemeentedecreet

burgemeester en schepenen en aan de gemeenteraad. Deze opdrachten zijn vermeld in artikel 94 van het gemeentedecreet. Een eerste opdracht is de voorafgaande krediet- en wetmatigheidcontrole van de gemeente met budgettaire en financiële impact. Hierover moet minstens éénmaal per semester gerapporteerd worden. (⁷⁴) Een andere opdracht is het debiteurenbeheer, inzonderheid de invordering van de fiscale en niet-fiscale ontvangsten.

Volgens artikel 95 van het gemeentedecreet oefent de financieel beheerder de taken van rekenplichtige uit die door of krachtens de wet of het decreet aan de gemeenteontvanger werden toevertrouwd. Hij staat in voor de uitvoering van de betalingen van de uitgaven, na uitdrukkelijke betalingsopdracht van de gemeentesecretaris overeenkomstig artikel 163.

---

⁷⁴ Pauwels, 2006, p. 46

3. Praktijk onderzoek: kosten- batenanalyses

3.1 Inleidende beschouwingen

Vooraleer over te gaan tot de bespreking van de verschillende kosten-batenanalyses dienen er nog enkele zaken verduidelijkt te worden.

Wanneer de term gemeenten gebruikt wordt heeft dit enkel betrekking op de tien gemeenten in dit onderzoek en in geen elk geval op andere gemeenten.

De kosten-batenanalyses uitgevoerd in deze eindverhandeling mogen niet beschouwd worden als honderd procent volledig en correct. De opzet is niet een zeer uitgebreide en gedetailleerde analyse van elke gemeente te maken maar wel een overzicht te krijgen van de belangrijkste kosten en opbrengsten. Het is de bedoeling op deze manier een algemeen beeld te krijgen van de opbrengsten en kosten met betrekking tot de gemeentelijke fiscaliteit. Er wordt dus op gewezen dat het mogelijk is dat sommige kosten niet zijn opgenomen in analyses. Redenen hiervan kunnen zijn dat ze verwaarloosbaar klein zijn of omdat het niet mogelijk was ze te berekenen, of toch alleszins niet in het opzet van deze eindverhandeling.

De analyses hebben betrekking op het dienstjaar 2006. Dit in de mate van het mogelijke. Aan de kostenzijde is dit zo goed als altijd gelukt om deze gegevens te verkrijgen. Langs de kant van de opbrengsten waren soms nog niet alle gegevens beschikbaar. In bepaalde gemeenten zijn dan ook begrotingen gebruikt in plaats van effectieve cijfers. Waar dit gebeurde zal duidelijk aangeduid worden.

Er is getracht in elke gemeente zo gelijkaardig mogelijke gegevens te verzamelen. Dit om een vergelijking tussen de gemeenten mogelijk te maken. Soms zijn er kleine afwijkingen maar deze zullen duidelijk vermeld worden in de bespreking van elke gemeente.

In bepaalde gemeenten is de verkregen informatie minder gedetailleerd dan in andere, vaak omdat ze zelf niet over voldoende informatie beschikken. Dit omdat sommige informatie

door hun administratie niet specifiek wordt bijgehouden. Er zijn dus gevallen waar sommige kosten schattingen zijn en niet de reële kosten. Ook hier zal waar nodig dit aangehaald worden.

In verband met het waarom van belastingen kon niet altijd informatie verschaft worden omdat dit vooral een zaak is van het beleid en minder van de financiële dienst en ontvanger. Laatst genoemden waren dan ook niet in alle gevallen even goed op de hoogte waarom bepaalde belastingen geheven worden of eventueel afgeschaft worden. Dikwijls bestond er wel een idee en samen met de motiveringen in de belastingreglementen is het toch gelukt er een beeld van te vormen. Waar onduidelijkheid was zal het aangehaald worden.

Om de baten van dergelijke achterliggende motieven in cijfers om te zetten in praktisch onmogelijk en zeker met het doel van deze eindverhandeling in het achterhoofd. Daarom betreffen de baten enkel de effectieve opbrengsten van de belastingen. De verschillende redenen en betrachtingen van de belastingen zullen wel besproken worden maar dus niet omgezet worden in een baat die kan uitgedrukt worden in een cijfer.

Als er sprake is van totale of algemene kosten en opbrengsten heeft dit betrekking op alle belastingen, dus zowel de aanvullende als de eigenlijke gemeentebelastingen. Wanneer de term eigen of eigenlijke gemeentebelastingen gebruikt wordt wijst dit op alle belastingen behalve de aanvullende belastingen. De eigen kosten zijn alle kosten behalve de administratieve kost betreffende de aanvullende personenbelasting.

Wat betreft de kosten van software die in de belastingsadministratie gebruikt wordt wijs ik erop dat deze kosten enkel betrekking hebben op de jaarlijkse kost van onderhoud of andere maar niet op de kost van aankoop.

De personeelskosten zijn de bruto personeelskosten, dus inclusief patronale bijdragen of eventueel andere bijdragen. Wel zijn van deze kosten waar nodig eventueel subsidies

afgetrokken die verkregen worden voor de zogenaamde Gesubsidieerde Contractuelen, afgekort GESCO. De personeelskosten hebben ook altijd enkel en alleen betrekking op personen die met de belastingsadministratie betrokken zijn en indien nodig wordt ook rekening gehouden met hun tijdsbesteding aan belastingszaken.

Tabel 1 – Bilzen

Baten	Kosten	
Belastingopbrengsten		
Opcentiemen op de onroerende voorheffing	3.488.857,59	45.092,68
Aanvullende belasting op de personenbelasting	6.982.877,74	297,00
Aanvullende belasting op motorrijtuigen	280.413,50	5.980,00
Afifte van milieu vergunningen	1.372,50	1.610,00
Belasting op bouw en verkavelingsaanvragen	31.346,40	0,00
Suikstorten	1.221,00	0,00
Begraving, asverstrooiing, bijzittingen	1.500,00	69.828,78
Opgravingen	500,00	
Milieubelasting	0,00	
Leurhandel	737,00	
Drankgelegenheden die open blijven na het sluitingsuur	9.100,00	
Uithangborden en lichtreclames (1)	9.000,00	
Verspreiding van reclame (1) (A)	51.000,00	
Wegwijzers	1.141,50	
Belasting op plaatsrechten op markten	23.442,65	
Belasting op kermissen	6.708,82	
Parkeren	34.916,00	
Automatische verdelers (A)	4.875,00	
Inname openbaar domein	11.886,20	
Krotwoningen, onbewoonde, verwaarloosde gebouwen	0,00	
Basisdienstenbelasting (A)	1.684.550,00	
Totaal baten (algemeen)	12.625.445,90	122.808,46
Totaal baten (eigen belastingen)	1.873.297,07	52.979,68
Eigen baten in % van totale baten	14,84	43,14
Aantal belastingen	21	
<i>Algemeen</i>		
Saldo	12.502.637,44	
Aandeel kosten in baten (%)	0,97	
<i>Eigen belastingen</i>		
Saldo	1.820.317,39	
Aandeel kosten in baten (%)	2,83	

(1) Begroting

3.2 Bilzen

Opbrengsten

De gemeente Bilzen telt in totaal 21 belastingen, van deze 21 zijn er 3 aanvullende belastingen en 18 eigenlijke gemeentebelastingen. Dit aantal belastingen ligt iets hoger dan het gemiddelde van 18,6. In totaal leveren, alle belastingen in aanmerking genomen €12.625.445,90 op. De eigen belastingen genereren een opbrengst van €1.873.297,07. Hieruit kan besloten worden dat de opbrengsten van de eigen belastingen 14,84% van de totale opbrengsten uitmaakt. De drie aanvullende belastingen zijn de aanvullende personenbelasting, die het meeste opbrengt, de opcentiemen op de onroerende voorheffing en de aanvullende belasting op motorrijtuigen. Een zeer groot gedeelte van de opbrengsten uit de eigen belastingen is afkomstig van de basisdienstenbelasting, welke goed is voor een opbrengst van €1.684.550. De andere eigen belastingen leveren beduidend veel minder op, zo is de tweede hoogste opbrengst slechts €51.000 en afkomstig van de belasting op het verspreiden van reclame. Er moet wel opgemerkt worden dat deze laatstgenoemde samen met de belasting op uithangborden en lichtreclames begrotingsgegevens betreft. De andere belastingen zijn wel reeds definitieve cijfers.

Kosten

Vermits de vrij hoge opbrengsten uit de aanvullende personenbelasting is ook de administratieve kost betreffende deze belasting vrij hoog. Deze kost veroorzaakt 56,86% van de totale kosten en in absolute cijfers €69.828,72. De andere omvangrijke kost is de personeelskost. Deze heeft betrekking op belastingdienst waarin één voltijdse medewerker en één halftijds medewerker actief zijn. De voltijds medewerker is tevens een gesubsidieerde contractuele. Kosten van software onderhoud bedragen €297. Kosten van verzendingen zijn €5.980. Aanmaningen kosten €1.610, aangetekende zendingen worden teruggevorderd van de belastingplichtige. Ook zijn de kosten van de deurwaarder voor rekening van de

belastingplichtige. In het totaal bedragen de kosten €122.808,46. 38,10% hiervan is toewijsbaar aan de eigen belastingen, de kosten daarvan bedragen dus €52.979,68.

Bespreking

Zoals al eerder vermeld zijn er 21 belastingen die verschillende doelen nastreven. De belastingen de op bouw- en verkavelingsaanvragen, op begravingen, opgravingen, wegwijzers en leurhandel trachten hoofdzakelijk de gemaakte kosten te verhalen. Met de belasting op drankgelegenheden die open blijven na het sluitingsuur probeert men regulerend te kunnen optreden alhoewel deze belasting ook een financierend aspect heeft. Uithangborden en lichtreclames wil men zoveel mogelijk beperken door de belasting hierop, tevens heeft deze belasting tot doel te financieren. De belastingen op plaatsrechten op markten en op kermissen en kermiskramen zijn vooral een symbolische bijdrage. De belasting op parkeren is in feite een publiek-private samenwerking, de opbrengst hiervan is het dividend dat hun wordt uitgekeerd. Er werd vermeld dat dit uiteindelijk een slecht rendement opleverde. Met de belasting op automatische verdelers wil men deze uit het straatbeeld weren. De belasting op inname van het openbaar domein heeft in hoofdzaak een ontradend effect. De belasting op krotwoningen, onbebouwde en verwaarloosde gebouwen streeft vooral naar een aanzet tot afbraak van zulke gebouwen. Als laatste is er de dienstenbelasting die een puur financierend doel heeft, er wordt opgemerkt dat deze belasting ook een manier is om rechtspersonen te belasten. Bij de overige belastingen zoals de belastingen op de afgifte van milieuvergunningen, sluikstorten, verspreiden ven reclame is het de bedoeling de vervuiler te laten opdraaien voor de kosten hiervan. Als meest arbeidsintensieve belasting wordt de belasting op het verspreiden van reclame aangeduid. De reclamefolders moeten verzameld worden plus alle advertenties worden opgemeten. Het is wel geen persoon van de belastingdienst die de folders verzameld, het deeltje kost dat hier naartoe gaat is daarom niet in de analyse opgenomen. Er is nog een andere belasting die veel lasten met zich meebrengt, namelijk de belasting op sluikstorten. In deze belasting zijn nog heel wat andere diensten dan de belastingdienst betrokken. Zo is de politie, de milieudienst en het parket betrokken, ook hier weer zijn de kosten daarvan niet in de

analyse opgenomen. Er werd vermeld dat deze belasting eigenlijk teveel kost maar het doel, in dit geval het gedrag van de mensen aanpassen, primeert. De aangifteplicht van de basisdienstenbelasting heeft enkel betrekking op bedrijven die een bepaalde oppervlakte overschrijden. In 2007 zal één gedeelte van een belasting afgeschaft worden, namelijk het gedeelte van de belasting op aanvragen voor bouwvergunningen dat betrekking heeft op het kappen van bomen. Dit zal echter weinig effect hebben op de opbrengsten.

De totale kost wordt voor een groot gedeelte bepaald door de administratieve kost inzake de aanvullende personenbelasting. In verband met deze kost werd er opgemerkt dat dit eigenlijk evengoed in eigen beheer zou kunnen gebeuren. Voor €69.828,78 kan men heel wat personeel aanwerven, zeker als je vergelijkt met de huidige personeelskost die slechts €35.092,68 bedraagt. Deze personeelskost heeft betrekking op 2 medewerkers, één voltijds, één halftijds. De voltijdse medewerker ontvangt een subsidie van €10.907 wat de kost van de medewerkers op €35.092,68 brengt. In drukke periodes is er tijdelijk een extra personeelslid voor het behandelen van bezwaarschriften. De kost hiervan is niet opgenomen in de analyse. De loonkost met betrekking tot de ontvanger bedraagt ongeveer €10.000, er wordt geschat dat 10% van zijn tijd besteed wordt aan belastingen. Er dient nog opgemerkt te worden dat de personeelskosten geschatte kosten zijn. Kosten van het onderhoud van het software pakket bedragen €297, wat in verhouding tot de andere gemeenten vrij laag is. Het aantal verzendingen van de basisdienstenbelasting wordt geschat op 11.000, voor de andere belastingen wordt het aantal geschat op 2.000. In totaal zijn er dus 13.000 verzendingen. Verzendingen gebeuren aan het non-prior tarief van €0,46. Het aantal aanmaningen is niet exact bekend maar wordt geschat op 3.500, ook hiervoor wordt het tarief van €0,46 gebruikt worden. De kosten van aangetekende zendingen worden verhaald op de belastingplichtigen en ook de kosten van een eventuele deurwaarder dient de belastingplichtige zelf te betalen.

Conclusies

Het resultaat indien alle kosten en opbrengsten in rekening genomen zijn bedraagt €12.502.637,44. Dit wordt bekomen door van de totale opbrengsten, €12.625.445,90 de totale kosten, €122.808,46 af te trekken. In verhouding bedragen de totale kosten 0,97% van de totale opbrengsten. Hiermee scoort deze gemeente iets slechter als het gemiddelde van 0,91%. Het saldo van de eigen belastingen bedraagt €1.820.317,39, in dit geval is het resultaat van €1.873.297,07 baten en €52.979,68 kosten. Als we dit in een verhouding uitdrukken bekomen we 2,83%. Dit is een beduidend betere waarde dan het gemiddelde van 4,95%. Er is slechts één gemeente die op dit gebied van eigen belastingen beter scoort.

Andere conclusie is het relatief hoge aantal belastingen, slechts twee gemeenten hebben er meer, alhoewel het er toch maar ongeveer 2,5 meer zijn dan het gemiddelde. De zeer goede verhouding tussen de kosten van eigen belastingen en de opbrengsten ervan is voor een aanzienlijk deel te verklaren door de relatief hoge opbrengst van de basisdienstenbelasting, waardoor ook de opbrengsten van de eigen belastingen verhoudingsgewijs vrij hoog zijn. De minder goede waarde voor de algemene verhouding heeft waarschijnlijk te maken met de hoge aanvullende personenbelasting en dus ook de hogere kost die deze met zich meebrengt.

Tabel 2 - Diepenbeek

Baten	Kosten	
Belastingopbrengsten		
Opcentiemen op de onroerende voorheffing	3.346.429,48	3.629,00
Aanvullende belasting op de personenbelasting	4.139.775,82	2.000,00
Gemeentebelasting op administratieve stukken	24.269,39	500,00
Verhaalbelasting op de aankoop en onteigening van gronden	0,00	±0,00
Verhaalbelasting op de aanleg van nieuwe wegen	1.376,21	0,00
Verhaalbelasting op de aanleg van stoepen	0,00	0,00
Verhaalbelasting op de aanleg van riolen	10.700,41	41.397,76
Belasting op het weghalen op verwijderen van afvalstoffen ...	800,00	
Belasting op personen tewerkgesteld in een drankgelegheid (A)	500,00	
Belasting op aanplakborden (A)	1.750,00	
Belasting op tapperijen en slijterijen van gegiste en geestelijke dranken (A)	12.322,31	
Belasting op het leuren	0,00	
Belasting op het openhouden van dranklijterijen na sluitingsuur	3.274,10	
Belasting op luidsprekers met publiciteitsdoeleinden	0,00	
Belasting op de inname van het openbaar domein (A)	3.586,95	
Belasting op speciale handelsuitbatingen	321,50	
Gemeentelijke verblijfsbelasting (A)	55.632,00	
Gemeentebelasting op het houden van uithemse geledpotige, uithemse amfibieën en uithemse reptielen	0,00	
Belasting op het verwijderen van hondenpoep op openbaar domein	0,00	
Totaal baten (algemeen)	7.600.738,17	47.526,76
Totaal baten (eigen belastingen)	114.532,87	6.129,00
Eigen baten in % van totale baten	1,51	12,90
Aantal belastingen	19	
<i>Algemeen</i>		
Saldo	7.553.211,41	
Aandeel kosten in baten (%)	0,63	
<i>Eigen belastingen</i>		
Saldo	108.403,87	
Aandeel kosten in baten (%)	5,35	

3.3 Diepenbeek

Opbrengsten

De gemeente Diepenbeek haalt zoals alle andere gemeenten het grootste aandeel van de opbrengsten uit de twee aanvullende belastingen die zij heffen. Met name de aanvullende belasting op de personenbelasting en de opcentiemen op de onroerende voorheffing. De opbrengst uit deze twee belastingen beslaat 98,5 procent van de totale belastingopbrengsten. Deze verhouding is de hoogste van de 10 gemeenten die in dit onderzoek aan bod komen, met andere woorden is dit de gemeente die verhoudingsgewijs het minste opbrengsten uit de eigenlijke gemeentebelastingen haalt. In absolute getallen vertegenwoordigen de totale opbrengsten €7.600.738,17, waarvan dus slechts €114.532,87 afkomstig is van de eigenlijke gemeentebelastingen. De opbrengst van de eigenlijke gemeentebelasting wordt gehaald uit 17 verschillende belastingen. De drie die het meeste opbrengen zijn de gemeentelijke verblijfsbelasting, de gemeentebelasting op administratieve stukken en de belasting op tapperijen en slijterijen van gegiste en geestelijke dranken met respectievelijk €55.632, €24.269,39 en €12.322,31 als opbrengst.

Kosten

De kosten kunnen opgedeeld worden in twee categorieën, namelijk de kosten verbonden aan de inning van de eigenlijke gemeentebelastingen en een administratieve kost, voor de vestiging en inning van de aanvullende personenbelasting, die moet betaald worden aan de federale overheid. Deze administratieve kost bedraagt altijd één procent van de opbrengst van de aanvullende personenbelasting, in dit geval dus €41.397,76. In deze gemeente is dit dan ook de grootste kost. De andere kosten met betrekking tot de eigen belastingen zijn veel kleiner, deze bedragen 12,9% van de totale kosten. De personeelskost bedraagt €3.629. Dit is de loonkost van drie medewerkers, die niet gesubsidieerd zijn en elke jaar een gedeelte van hun tijd in de belastingadministratie steken. Geschat is dat twee medewerkers in 2006 elk één week hebben meegewerkt aan de belastingadministratie en één

medewerker een halve week. Ook de kost van de ontvanger is in de loonkost inbegrepen, maar dan ook enkel voor het gedeelte dat zij met belastingen bezig is. Dit gedeelte wordt geschat op een halve week per jaar. De tweede grootste kost is het software pakket. Er is een specifieke belastingstoepassing die jaarlijks moet worden onderhouden, dit kost de gemeente €2.000. De kost van de verzendingen bedraagt ongeveer €500, dit is de kost voor kantoormateriaal, verzendingen en frankeringen. Kosten van aanmaningen, aangetekende brieven en deurwaarder zijn volgens de gemeente verwaarloosbaar.

Bespreking

Zoals al eerder aangehaald haalt de gemeente Diepenbeek het overgrote gedeelte van hun inkomsten uit de twee aanvullende belastingen. In het interview werd mij verteld dat deze belastingen voor hun de belangrijkste zijn. Aan de eigen belastingen wordt minder aandacht besteed omdat de belastingen volgens Yvan Vesters hoofdzakelijk een financieel doel hebben en de aanvullende belastingen kunnen hier nu eenmaal het beste in voorzien. Natuurlijk zijn er ook enkele belastingen die mede een ontradend effect hebben. Voorbeelden daarvan in deze gemeente zijn de belasting op personen tewerkgesteld in een drankgelegenheid, de belasting op speciale handelsuitbatingen en de gemeentebelasting op het houden van uitheemse geleedpotigen. Andere belastingen hebben als doel overtreders administratief te beboeten. Bijvoorbeeld de belasting op het weghalen of verwijderen van afvalstoffen en de belasting op het verwijderen van hondenpoep op openbaar domein. Voor de periode 2007 tot 2012 werden ook enkele belastingen niet meer gestemd. Het gaat hier over de verhaalbelasting op de aanleg van stoepen, de verhaalbelasting op de aanleg van riolen, de belasting op aanplakborden, de belasting op het leuren, de belasting op het openhouden van dranklijterijen na sluitingsuur, de belasting op luidsprekers met publiciteitsdoeleinden en de gemeentebelasting op het houden van uitheemse diersoorten. De reden van deze afschaffingen is hoofdzakelijk dat ze te weinig opbrengen en/of dat hun ontradend effect niet sterk genoeg was. Deze belastingen waren vaak dan ook voor niets meer nodig. De verhaalbelasting op de aanleg van riolen was ook bijzonder arbeidsintensief, dit is ook een belasting die niet automatisch verwerkt kon worden vanwege de mogelijkheid

om de betaling te spreiden. Over deze automatisch verwerking volgt later meer. Waarom deze belasting zo arbeidsintensief was had vooral te maken met het technische aspect. Het kadasterplan waarop men zich baseerde moest vaak vergeleken worden met de realiteit wat niet altijd even evident was. De extra kosten die te maken hebben met deze belasting zijn wel niet opgenomen in de kosten- batenanalyse omdat ze niet exact gekend zijn. De brongegevens voor deze belasting worden immers ook voor het GIS gebruikt, dus hoeveel van deze kosten kunnen toegewezen worden aan deze belasting was moeilijk te zeggen. Een andere belasting die voor vrij veel administratief werk zorgt is de verblijfsbelasting. Deze belasting telt het meeste belastingplichtigen, dit zijn in dit geval de vele studentenkoten. Ook van deze belasting is niet de volledige kost geïncorporeerd in de kosten-batenanalyse omwille van een gelijkaardige reden als de verhaalbelasting op riolen. De bron gegevens voor de verblijfsbelasting worden immers verstrekt via de huisvestigingsdienst. Zij verzamelen die gegevens en daarom zit een gedeelte van de kost van deze belasting in hun dienst. Deze kost daaruit filteren zou te complex zijn in het opzet van deze eindverhandeling.

Wat opvalt aan de kostenzijde zijn de zeer lage personeelskosten. In geen enkele andere gemeente betrokken in het onderzoek zijn er zo lage personeelskosten. Dit heeft voor een groot deel te maken met de automatische verwerking van de belastingen. Zo goed als alles gebeurt in deze gemeente automatisch, zelfs aanmaningen. En blijkbaar aan de personeelskost te zien heeft dit een zeer positief effect. Natuurlijk speelt het ook een rol dat er minder aandacht gehecht wordt aan de eigen gemeentebelastingen en meer aan de aanvullende belastingen, deze laatste vergen praktisch geen werk en veroorzaken dus geen personeelskost. De verzendingskost heeft betrekking op in totaal een duizendtal aanslagen. De kost van aanmaningen is nul omdat deze verwaarloosbaar is, er zijn in deze gemeente blijkbaar zeer weinig aanmaningen nodig. Waarschijnlijk heeft dit te maken met het lage aantal aanslagen. Kosten van de deurwaarder en aangetekende brieven worden verhaald op de belastingplichtige maar komen ook maar zeer zelden voor. De belastingen met aangifteplicht kan u terug vinden in de tabel 2. Deze belastingen veroorzaken op voorhand meer werk maar men hoopt dat achteraf te besparen door minder bezwaren. Dit in de

hypothese dat wie de aangifte invult zich “akkoord verklaart” en dus achteraf bij betaling voor minder problemen zal zorgen. Kosten van bezwaren zijn niet in deze analyse opgenomen omdat deze niet afgehandeld worden door de financiële dienst maar wel door een andere interne dienst.

Conclusies

Het algemene saldo, dus van zowel aanvullende en eigenlijke gemeentebelastingen, van kosten en baten is duidelijk positief en bedraagt € 7.553.211,41. Procentueel uitgedrukt bedragen de totale kosten 0,63% van de totale opbrengsten, wat lager is dan het gemiddelde. Het is zelfs de beste waarde in dit onderzoek. Het saldo van de eigenlijke gemeentebelastingen is tevens positief en bedraagt €108.403,87. Procentueel bedragen de kosten van de eigen belastingen 5,35% van de opbrengsten van de eigen belastingen. Deze waarde ligt dan weer iets hoger dan het gemiddelde.

Wat het meeste opvalt zijn de zeer lage personeelskosten en de uitgebreide automatische verwerking van de belastingen. Hoogst waarschijnlijk bestaat er een verband tussen beide maar dit is niet bewezen. Verder springen de zeer lage opbrengsten van de eigen gemeente belastingen in het oog; in geen enkele gemeente zijn deze zo laag. Ook procentueel gezien zijn de eigen opbrengsten in verhouding tot de totale opbrengsten het laagst in dit onderzoek. Volgens mij zijn de zeer lage kosten van de eigen belastingen hoofdzakelijk te wijten aan de efficiënte automatisering en het mindere belang dat gehecht wordt aan de eigen belastingen, daarboven op zijn de meeste belastingen nog vrij eenvoudig en zijn er weinig aanslagen. Het is duidelijk dat er tussen het aantal aanslagen en kosten een positief verband bestaat.

Tabel 3 – Diest

Baten	Kosten	
Belastingopbrengsten (begroting)		
Opcentiemen op de onroerende voorheffing	5.802.278,00	26.095,39
Aanvullende belasting op de personenbelasting	5.767.425,01	5.097,87
Aanvullende belasting op belasting motorrijtuigen	312.122,88	172,12
Aanvullende belasting op gewestelijke heffing ter bestrijding van de leegstand en verkrotting	5.000,00	17,16
Belasting op afgifte van stukken voor gevaarlijke, ongezonde hinderlijke inrichtingen	2.500,00	24,10
Belasting op afgifte van administratieve documenten	90.000,00	0,00
Belasting op andere administratieve prestaties	1.240,00	57.674,25
Belasting op het sluisstorten op de openbare weg	2.000,00	
belasting op opgravingen	1.240,00	
belasting op afgifte van huisvuilzakken, -recipiënten en -zelfklevers	150.000,00	
Belasting op barpersoneel (A)	5.000,00	
Belasting op reclameborden (A)	20.500,00	
Belasting op verspreiding van reclame (A)	45.000,00	
Belasting op stapelplaatsen voor materialen (A)	1.950,00	
Belastingen op banken en financieringsinstellingen (A)	6.000,00	
Anderе belastingen op vertoningen en vermakelijkheden	1.825,00	
Belasting op plaatsrecht op markten	40.000,00	
Belasting op kermissen, kermiskramen en -wagens	24.000,00	
Belasting op het plaatsen van terrassen, tafels en stoelen (A)	26.000,00	
Belasting op parkeren	320.000,00	
Belasting op standplaatsen taxi's en huurrijtuigen	200,00	
Belasting op ander gebruik van de openbare weg	22.000,00	
Belasting op niet bebouwde gronden (A)	42.000,00	
Belasting op tweede verblijven (A)	10.000,00	
Totaal baten (algemeen)	12.698.280,89	89.080,89
Totaal baten (eigen belastingen)	811.455,00	31.406,64
Eigen baten in % van totale baten	6,39	35,26
Aantal belastingen	24	
<i>Algemeen</i>		
Saldo	12.609.200,00	
Aandeel kosten in baten (%)	0,70	
<i>Eigen belastingen</i>		
Saldo	780.048,36	
Aandeel kosten in baten (%)	3,87	

3.4 Diest

Opbrengsten

De totale belastingsopbrengsten zijn €12.698.280,89. Deze opbrengsten zijn afkomstig van 4 aanvullende belastingen en 20 eigen belastingen. De opbrengsten van de aanvullende belastingen bedragen €11.886.825,89. De eigen belastingen leveren dus €811.455 op. Dit komt neer op 6,39% van de totale opbrengsten. Let wel dat de belastingsopbrengsten in deze gemeente begrotingsgegevens betreft. De twee belangrijkste aanvullende belastingen zijn, zoals in alle gemeenten, de aanvullende personenbelasting en de opcentiemen op de onroerende voorheffing met een respectievelijke opbrengst van €5.767.425,01 en €5.802.278. De andere twee aanvullende belastingen leveren beduidend minder op, namelijk €312.122,88 en €5.000. Inzake de eigen belastingen levert de belasting op parkeren het meeste op en dit met €320.000. De tweede hoogste opbrengst is voor de belasting op de afgifte van huisvuilzakken, deze levert €150.000 op. De belasting op de afgifte van administratieve stukken levert €90.000 op.

Kosten

Een groot gedeelte van de kosten bestaat uit de administratiekost van de aanvullende personenbelasting, dewelke €5.674,25 bedraagt. De andere grote kostenpost is de personeelskost. De kost van drie medewerkers en de ontvanger is omvat in de totale personeelskost. Het specifieke belastingspakket dat gebruikt wordt voor belastingen veroorzaakt een kost van €5.097,87. Het aantal verzendingen en dus ook kost is beperkt omdat er geen belasting aanwezig is met een hoog aantal aanslagen. De verzendingskost bedraagt €152,26. Omwille van de voorgaande reden zijn dus tevens de kosten van aanmaningen en aangetekende zendingen eerder beperkt. De kosten van de deurwaarder worden door belastingplichtige betaald, enkel indien deze onvermogen is wordt het een kost voor de gemeente. Er moet opgemerkt worden dat de kosten die aanmaningen, aangetekende zendingen en deurwaarder betreffen voorlopig zijn, deze kosten kunnen nog

oplopen. Wel wordt verwacht dat gezien het geringe aantal verzendingen deze eventuele stijging van kosten geen al te grote invloed zal hebben. De totale kost is €89.059,05 waarvan €31.384,80 oftewel 35,24% kan toegewezen worden aan de eigen belastingen.

Bespreking

Zoals eerder vermeld telt deze gemeente heel wat belastingen. Namelijk 24 in het totaal, waarvan 4 aanvullende belastingen en 20 eigen belastingen. De doelen van de verschillende belastingen zijn divers. Het voorzien in financiële middelen is een doel dat voor zo goed als elke belasting van toepassing is. Sommige belastingen hebben als doel bepaalde gemaakte kosten te vergoeden, dit is het geval voor de belastingen op de afgifte van administratieve stukken, de belasting op de afgifte van administratieve stukken voor hinderlijke inrichtingen, de belasting op het voltrekken van huwelijken en de belasting op ontgravingen. Andere belastingen streven dan weer een ontradend effect na of willen wildgroei tegen gaan zoals de belasting op reclameborden en op de verspreiding van reclame. Een doel dat hiermee samenhangt is tevens het papierafval beperken en mensen sensibiliseren omwille van ecologische redenen. Deze redenen hebben hoofdzakelijk betrekking op de belasting op het verspreiden van reclame en het sluikestorten. Met de opcentiemen op de Vlaamse leegstandsheffing wil men de strijd aangaan tegen de verwaarlozing en verloedering van het stadspatrimonium. De belasting op onbebouwde percelen wil vooral de speculatie tegengaan en zo de bouwgronden op de markt krijgen. De belastingen die het meeste werk vergen is op de eerste plaats de belasting op reclame. Alle reclamefolders dienen verzameld te worden waarna er op basis daarvan een proefkohier wordt opgesteld. Dat kohier wordt dan nagekeken door de verdelers van de reclame. Pas hierna kan er een definitief kohier opgemaakt worden. Dit proces neemt toch wel wat tijd in beslag. De belasting op reclameborden vergt ook heel wat werk, deze moet immers in realiteit gecontroleerd worden. Behalve deze twee brengen ook de belastingen op niet bebouwde percelen en de belasting op terrassen heel wat lasten met zich mee. Voor belasting op niet bebouwde percelen moet worden samengewerkt met de technische dienst en er bestaat ook geen register van wat het opzoekwerk bemoeilijkt. De belasting op

terrassen vergt een goede opvolging en moet tevens samengewerkt worden met de politie en bij deze belastingen moeten heel wat herinneringen verstuurd worden. In het algemeen vergen belastingen met een aangifte meer werk, voornamelijk omdat de aangiftes verstuurd moeten worden, achteraf ook nagekeken en opgevolgd worden. Voorlopig is er nog geen duidelijkheid over het eventueel afschaffen van belastingen. Dit zijn opties van het bestuur waar de financiële dienst niet veel invloed op heeft.

De kost die het zwaarste doorweegt in de totale kosten is de administratieve kost inzake de aanvullende personenbelasting. Deze bedraagt zoals in elke gemeente 1% van de aanvullende belasting op de personenbelastingen en dus in dit geval €57.674,25. De andere kost die een grote rol speelt in de totale kosten is de personeelskost. In deze gemeente heeft die kost betrekking op drie medewerkers en de ontvanger. Geen enkele werkt voltijds aan belastingen. Eén medewerkster besteed 50% van haar tijd aan belastingen, de twee andere besteden elk slechts 10% van hun tijd aan belastingen. Twee van de drie medewerkers ontvangen een gesco-subsidie. De uiteindelijke loonkost van deze drie medewerkers, rekening houdend met hun tijdsbesteding aan belastingen, €21.886,3. Hierbij moet nog een gedeelte van de loonkost van de ontvanger geteld worden. Er wordt geschat dat hij 5% van zijn tijd aan belastingen besteed, zijn gedeelte van de loonkost bedraagt dus €4.209,09. Het software pakket dat gebruikt wordt kost €5.097,87. De verzendingskosten zijn eerder beperkt. Er is namelijk geen algemene belasting aanwezig zoals bijvoorbeeld een huisvuilbelasting of algemene dienstenbelasting die vele aanslagen telt. In totaal zijn er slechts 331 aanslagen. Het hoogste aantal hiervan is afkomstig van de belasting op onbebouwde percelen, meer specifiek telt deze belasting 157 aanslagen. Daarnaast is het de belasting op reclameborden die 56 aanslagen telt, de andere belastingen vertegenwoordigen de overige aanslagen. Alle verzendingen gebeuren prior en dus is het tarief van €0,52 van toepassing. De kost van aanmaningen betreft slechts 33 aanmaningen, maar zoals eerder gesteld gaat het hier om voorlopig cijfers die eventueel nog kunnen oplopen. De kosten van aangetekende zendingen worden niet teruggevorderd van de belastingplichtigen en betekenen dus een effectieve kost voor het gemeente. Dit bedrag is echter voorlopig zeer beperkt, namelijk €24,10 voor 5 aangetekende brieven. Alhoewel ook hier weer geldt dat dit

bedrag nog kan oplopen. Voorlopig zijn er nog geen kosten met betrekking op eventuele deurwaarder tussenkomst beschikbaar.

Conclusies

Het algemene saldo van deze gemeente bedraagt €12.609.200. Dit is het resultaat van €12.698.280,89 opbrengsten en €89.080,89 kosten. Als we de verhouding tussen deze kosten en opbrengsten bekijken kan er opgemerkt worden dat de kosten 0,70% van de opbrengsten bedragen, dit alle kosten en opbrengsten in rekening genomen. Hiermee scoort deze gemeente beter dan het gemiddeld van 0,92%, er is zelfs maar één gemeente die beter doet. Hetzelfde kan gedaan worden voor de eigen belastingen. Het saldo hiervan bedraagt €780.048,36. De ratio die verkregen wordt als de kosten van de eigen belastingen uitgedrukt wordt in de opbrengsten van de eigen belastingen is 3,87%. Ook hier weer wordt een waarde verkregen die beter is dan het gemiddelde van 4,95%, in dit geval zijn er wel nog vier gemeenten die beter doen.

Er zijn niet zoveel bemerkingspunten in deze gemeente. Een paar zaken die opvallen zijn bijvoorbeeld het hoge aantal belastingen, zeker alle belastingen in rekening genomen is dit het tweede hoogste resultaat in dit onderzoek. Ook enkel de eigen belastingen is er maar één gemeente waar er meer geheven worden. Een andere element is de vrij hoge softwarekost. In geen enkele andere gemeente is deze zo hoog. Kosten die dan weer beduidend lager zijn dan andere gemeenten zijn de kosten die met de verschillende verzendingen te maken hebben. Met andere woorden er zijn in verhouding zeer weinig aanslagen, alhoewel er moet mee rekening gehouden worden dat het aantal aanmaningen en aangetekende brieven nog lichtjes kan oplopen. Een laatste opmerkelijk punt is het niet terugvorderen van de kosten van aangetekende zendingen, zoals het thans omschreven staat in artikel 298 van het Wetboek inkomstenbelastingen. Weliswaar gaat het maar om een zeer beperkt bedrag dus de invloed hiervan is verwaarloosbaar.

Tabel 4 – Genk

Baten		Kosten
Belastingopbrengsten		
Opcentiemen op de onroerende voorheffing	24.705.431,31	Personeelskosten
Aanvullende personenbelasting	10.312.292,68	Software
Belasting op motoren (A)	4.198.420,51	Verzendingen
Belasting op het openhouden van dranksluiterijen na het sluitingsuur	19.456,00	Aanmaningen
Belasting op reclameborden (A)	52.950,00	Aangetekende brieven en deurwaarder
Belasting op het ophalen van huisvuil	1.543.882,00	Administratie kost APB
Belasting op de werving van de zate van openbare wegen	0,00	
Belasting op de standplaatsen op markten en andere openbare plaatsen	206.996,35	
Belasting op het afleveren van diverse administratieve stukken	173.499,67	
Plaatsrecht in verband met de kermis van 1 mei, opgesteld op openbaar domein	52.300,00	
Belasting op het gebruik van het verblijfs terrein voor woonwageneigenaren "Horensberg"	14.556,82	
Belasting op het ontbreken van parkeerplaatsen	30.352,58	
Belasting op de kosteloze verspreiding van reclamebladen en gelijkgestelde publiciteitsmiddelen (A)	217.343,38	
Belasting op het geven van modeloos alarm	175,00	
Belasting op het voor het publiek toegankelijke ruimten van commerciële vestigingen (A)	101.616,25	
Belasting op sluikstorten	5.994,38	
Totaal baten (algemeen)	41.635.266,93	Totaal kosten (algemeen)
Totaal baten (eigen belastingen)	6.617.542,94	Totaal kosten (eigen belastingen)
Eigen baten in % van totale baten	15,89	Eigen kosten in % van totale kosten
		66,91
Aantal belastingen	16	
<i>Algemeen</i>		
Saldo	41.323.604,91	
Aandeel kosten in baten (%)	0,75	
<i>Eigen belastingen</i>		
Saldo	6.409.003,85	
Aandeel kosten in baten (%)	3,15	

3.5 Genk

Opbrengsten

Deze gemeente kent de hoogste belastingsopbrengsten uit dit onderzoek maar is ook de gemeente met het hoogste aantal inwoners. In het totaal bedragen de belastingsopbrengsten €41.635.266,93. Het grootste gedeelte hiervan is afkomstig van de aanvullende belastingen. Er zijn twee aanvullende belastingen, de aanvullende personenbelasting en de opcentiemen op de onroerende voorheffing, samen leveren ze €35.017.723,99 op. Dit komt neer op 84,11% van de totale belastingsopbrengsten. Samen met de gemeente Riemst is dit de hoogste waarde, met andere woorden is er nog een vrij groot deel van de inkomsten uit belastingen afkomstig van de eigen belastingen. Deze hebben een opbrengst van €6.617.542,94. De opbrengsten van deze eigen belastingen zijn hoofdzakelijk afkomstig van twee belastingen, de belasting op motoren en de belasting op het ophalen van huisvuil. Respectievelijk zijn deze goed voor een opbrengst van €4.198.420,51 en €1.543.882. De andere twaalf eigen belastingen brengen in vergelijking duidelijk minder op.

Kosten

De grootste kosten post is in dit geval het personeel. In totaal werken er zes personen op dienst belastingen plus de ontvanger. De totale personeelskost bedraagt zo €197.001,01. De administratiekost van de aanvullende personenbelasting is verantwoordelijk voor een tweede grote kostenpost, alhoewel deze nog maar iets meer dan de helft kost van de personeelskost, met andere woorden €103.122,93. Ook de verzendingen veroorzaken een vrij grote kost vanwege het hoge aantal verzendingen dat dient te gebeuren, deze kost bedraagt €9.614,08. Vermits het hoge aantal verzendingen en aanslagen is dus ook de aanmaningskost aanzienlijk, namelijk €1.924. In het totaal is er een kost van €311.662,02, waarvan €208.539,09 afkomstig is van de eigen gemeentebelastingen. 66,91% van de totale kosten zijn dus toewijsbaar aan de eigen belastingen.

Bespreking

In totaal zijn er 16 verschillende belastingen waarvan 2 aanvullende en 14 eigen gemeente belastingen. In deze gemeente is een groter gedeelte dan gemiddeld afkomstig van de eigen gemeentebelastingen. Het gemiddelde bedraagt 10,16% terwijl dat in deze gemeente op 15,89% ligt. De redenen van de verschillende belastingen zijn divers. Zo is de bedoeling van de omvangrijkste eigen belasting, de belasting op motoren, te financieren. Er zijn nog enkele andere belastingen die een louter financierend doel hebben, dit zijn de belastingen op reclameborden, het ontbreken van parkeerplaatsen en de belasting op de verwerving van zate van openbare wegen. Alhoewel deze laatste maar zelden voorkomt. De belasting op het afleveren van diverse administratieve stukken heeft vooral de bedoeling te voorzien in een soort vergoeding voor de tijd van het personeel dat erdoor in beslag wordt genomen. De belasting op de kosteloze verspreiding van reclamebladen en gelijkgestelde publiciteitsmiddelen heeft vooral tot doel de lasten voor het verwijderen van het papier te vergoeden. Dit is ook één van de meest arbeidsintensieve belastingen. Er wordt geschat dat er ongeveer 0,3 à 0,4 FTE nodig zijn voor het verwerken van deze belasting. Er moet in verband met deze belasting opgemerkt worden dat het niet de exacte gegevens van 2006 betreft. De opbrengsten uit deze belasting zijn afkomstig van het tweede semester van 2005 en het eerste semester van 2006. Gegevens van het tweede semester 2006 zijn nog niet beschikbaar. Tevens de belasting op motoren is arbeidsintensief, waarom dit zo is is vooral omwille van de controles van de aangiftes die nodig zijn en veel werk vergen. Soms moet er ter plaatse gegaan worden om een controle uit te voeren. Ten tweede is het belastingsreglement van deze belasting vrij ingewikkeld, dat maakt het natuurlijk voor de bedrijven ook ingewikkeld en tijdrovend. In het algemeen kan gesteld worden dat aangiftebelastingen meer werk vergen dan niet-aangifte belastingen. Belastingen op het ophalen van huisvuil en sluikstorten hebben als doel de kosten van de reinigingsdienst van de stad te dekken. De belasting op het openhouden van dranklijterijen na het sluitingsuur en de belasting op het geven vanodeloos alarm willen vooral de overlast beperken. In het laatste geval wordt de overlast van politiediensten bedoeld. In het algemeen is de primaire

functie van de belastingen te financieren pas op de tweede plaats komt een eventueel ander doel. Er zijn geen plannen om in 2007 belastingen af te schaffen of om nieuwe te stemmen.

Zoals eerder aangehaald is de administratiekost van de aanvullende personenbelasting verantwoordelijk voor de grootste kost. Op de tweede plaats is er de personeelskost. Deze heeft betrekking op 6 personeelsleden van de belastingsdienst. Deze zijn niet allen voltijds aan het werk, 4 medewerkers zijn dit wel, 2 anderen werken maar een beperkt aantal uren. Ook is maar de helft van de loonkost van de ontvanger in rekening genomen. In de totale loonkost van €197.001,01 is rekening gehouden met een toeslag van 15% op de gewone personeelskost. Deze toeslag is een soort van administratieve kost die onder andere kosten van bureaumateriaal bevat. Let wel dat zulke kost in andere gemeenten niet is opgenomen in de analyse. Er is wel een software voorzien maar deze is verweven in het algemene software pakket. Het is niet mogelijk de kost daarvan, die toekomt aan de belastingen, eruit te filteren. De verzendingskost is ook vrij omvangrijk in vergelijking met andere gemeente. Dit kan verklaard worden doordat er meer inwoners zijn dan de andere gemeenten en er een algemene huisvuilbelasting aanwezig is. Deze huisvuilbelasting omvat 24.901 aanslagen en dus aanslagbiljetten die verzonden moeten worden. Het totale aantal aanslagen is 25.984. De portkosten bedragen €0,37 per stuk wat de verzendingskost doet oplopen tot €9.614,08. Ook de aanmaningskosten lopen op door het hoge aantal aanslagen, er wordt geschat dat er ongeveer 4.000 eerste aanmaningen zijn en 1.200 tweede aanmaningen. Kosten van aangetekende zendingen worden teruggevorderd van de belastingplichtigen. Kosten van een deurwaarder moeten rechtstreeks door de belastingplichtige aan de deurwaarder betaald worden. Wat nog dient opgemerkt te worden met betrekking tot de kosten is de dienst boekhouding en de dienst Regie en Toezicht. Deze twee diensten zijn ook voor een klein deeltje betrokken bij de belastingsadministratie maar hun kosten zijn niet opgenomen, dit omdat hun betrokkenheid eerder beperkt is en het zeer moeilijk is om een gedeelte van hun kosten toe te wijzen aan belastingen. De boekhouding is betrokken bij de invordering en de dienst Regie en Toezicht verzorgt de behandeling van bezwaren.

Conclusies

Het algemene saldo bedraagt €41.323.604,91. Alle aanwezige kosten uitgedrukt in de totale opbrengsten levert een ratio van 0,75% op. Vergeleken met het gemiddelde is dit een beter waarde vermits ze lager ligt dan het gemiddelde. Er zijn slechts twee gemeenten die beter scoren, met andere woorden waar de totale kosten een lager gedeelte uitmaken van de totale opbrengsten. Voor de eigen opbrengsten en kosten liggen de verhoudingen ongeveer hetzelfde. De eigen kosten bedragen 3,15% van de eigen belastingsopbrengsten. Dit is tevens een lagere waarde dan het gemiddelde. In dit geval zijn er twee gemeenten die beter doen. In absolute getallen is het saldo van deze gemeente €6.409.003,85. Dit is wel de hoogste waarde van het onderzoek maar zegt natuurlijk niet zoveel als de relatieve cijfers vanwege de grote invloed van het aantal inwoners.

In het algemeen is dit eigenlijk een vrij gemiddelde gemeente. Zowel wat betreft de kosten-opbrengstenratio's, alhoewel ze hier iets beter dan het gemiddelde scoren en het aantal eigen gemeentebelastingen. Het aantal van deze gemeente is 16 terwijl het gemiddelde 18,6 bedraagt. De eigen kosten maken wel een groter deel uit van de totale kosten dan gemiddeld. Dit heeft te maken met de hoge personeelskost, die waarschijnlijk wel gedeeltelijk kan verklaard worden door de grootte van de gemeente, en de vrij lage aanvullende personenbelasting waardoor ook de administratieve kost die hiermee samenhangt lager is. Wat opvalt in verband met deze aanvullende belastingen is het grote verschil tussen de opcentiemen op de roerende voorheffing en de aanvullende personenbelasting. In de meeste gemeenten hebben beiden een dezelfde orde van grootte terwijl in dit geval de eerst genoemde beduidend meer opbrengt dan de laatstgenoemde.

Tabel 5 - Heusden-Zolder

Baten		Kosten	
Belastingopbrengsten			
Opcentiemen op de onroerende voorheffing	5.907.885,00	Personeelskosten	35.424,00
Aanvullende belasting op de personenbelasting	5.362.657,00	Software	3.000,00
Aanvullende belasting op gewestelijke heffing ter bestrijding van de leegstand en verkrotting	1.980,00	Verzendingen	6.152,96
Gezinsbelasting	472.050,00	Aanmaningen (2005)	783,84
Bedrijfsbelasting	92.900,00	Aangetekende brieven	0,00
Drijfkracht der motoren (A)	200.004,00	Deurwaarder	0,00
Hinderlijke inrichtingen	28.870,00	Externe firma gezinsbelasting	1.100,00
Sluikstorten	500,00	Administratie kost APB	53.626,57
Totaal baten (algemeen)	12.066.846,00	Totaal kosten (algemeen)	100.087,37
Totaal baten (eigen belastingen)	794.324,00	Totaal kosten (eigen belastingen)	46.460,80
Eigen baten in % van totale baten	6,58	Eigen kosten in % van totale kosten	46,42
Aantal belastingen	8		
<i>Algemeen</i>			
Saldo	11.966.758,63		
Aandeel kosten in baten (%)	0,83		
<i>Eigen belastingen</i>			
Saldo	747.863,20		
Aandeel kosten in baten (%)	5,85		

3.6 Heusden – Zolder

Opbrengsten

Deze gemeente telt slechts acht belastingen waarvan drie aanvullende en vijf eigen belastingen. De grootste inkomsten worden, zoals meestal, gehaald uit de twee belangrijkste aanvullende belastingen, zij veroorzaken 93,42% van de totale belastingsopbrengsten. In dit geval brengt de aanvullende belasting op de personenbelasting €5.907.885 op, de opcentiemen op de onroerende voorheffing brengt €5.362.657 op. Behalve deze twee belastingen is er nog een derde aanvullende belasting maar deze brengt veel minder op dan de rest, het is de aanvullende belasting op de gewestelijk heffing ter bestrijding van de leegstand en verkrotting die een opbrengst van €1.980 genereert. Er zijn maar vier eigen belastingen maar deze zorgen wel allemaal voor een behoorlijke opbrengst. Ten eerste is er de gezins- en bedrijvenbelasting. De gezinsbelasting creëert een opbrengst van €471.050 en de bedrijven belasting €92.900. Als derde eigen belasting is er de belasting op drijfkracht der motoren die €200.004 opbrengt. De laatste is de belasting op hinderlijk inrichtingen en deze brengt €28.870 op. Er is ook nog de belasting op sluikstorten maar deze wordt maar zelden geheven en brengt maar €500 op. De eigen belastingen zijn goed voor 6,58% van de totale belastingsopbrengsten. De totale belastingsopbrengsten bedragen €12.066.846.

Kosten

Twee kosten springen eruit, de administratieve kost voor de aanvullende personenbelasting en de personeelskost. Deze laatste bedraagt €35.424, de andere €53.626,57. Er is tevens een specifiek belastingspakket aanwezig dat een kost van ongeveer €3.000 veroorzaakt. Verzendingskosten van diverse aanslagbiljetten bedragen €6.152,04. Verzendingskosten van aanmaningen bedragen €783,84. Let wel dat dit gegevens van 2005 betreft, meer recentere gegevens van 2006 waren nog niet beschikbaar. De kosten die betrekking hebben op aangetekende verzendingen en deurwaarder worden teruggevorderd van de

belastingplichtige. Als laatste is er nog een specifieke kost in verband met de huisvuilbelasting, ook wel gezinsbelasting genoemd. Deze kost bedraagt €1.100 voor de diensten van een externe firma om de gezinsbelasting postklaar te maken. De totale kosten bedragen €100.087,37 waarvan €46.460,80 kan toegewezen worden aan de eigen belastingen, dit komt neer 46,42%.

Bespreking

Deze gemeente valt op omwille van de weinige eigen belastingen, er zijn er namelijk maar vijf. Deze situatie bestaat nog niet zo lang, tot en met 2000 waren er nog 14 eigen belastingen. Het gros van die belastingen is toen dus afgeschaft en dit vooral onder druk van de regering in verband met de zogenaamde pestbelastingen en omwille van hun administratieve last. De eigen belasting die het meeste opbrengt is de gezinsbelasting. Het doel is de gezinnen te laten bijdragen in de behandeling van afvalstoffen. Ook de algemene bedrijvenbelasting heeft dit tot doel. De gezinsbelasting zorgt voor een aanzienlijke opbrengst zonder dat hier veel werk tegenover staat. De gegevens van gezinnen worden eenvoudig uit het bevolkingsregister gehaald wat weinig tijd vergt. De bedrijvenbelasting daarentegen vergt veel meer werk. Deze is het meeste arbeidsintensief. De bedrijven worden manueel opgezocht en de controles vergen hun tijd. Het manueel opzoeken veroorzaakt meer werk maar aan de andere kant stelt men minder bezwaren vast omdat de aanslagen juist zijn. Tot en met 2005 bestond er de mogelijk een vrijstelling voor deze belasting aan te vragen, dit zorgde echter voor heel wat extra werk, de attesten moesten immers behandeld worden. Met de verlaging van deze belasting in 2006 is ook de mogelijkheid tot vrijstelling afgeschaft. Laten we nog even terugkomen op de gezinsbelasting, normaalgezien zou de opbrengst hiervan €560.550 bedragen, maar door een toelage systeem voor bepaalde categorieën, waaronder WIGW's, bedraagt de feitelijke opbrengst €471.050. Er waren 1.770 toelagen van elk €50. Echter vergt deze operatie een minimum aan werk. De gegevens worden verkregen via de kruispunt bank van de RSZ en op die manier worden de gemeentelijsten bijgewerkt. Wat de belasting op drijfkracht van motoren betreft kan men gezegd worden dat dit een aangifte belasting is en ook heel wat werk vergt omwille van de

controles die moeten gebeuren. De belasting op sluikstorten komt maar heel zelden voor, in 2006 slechts tweemaal, en vergt dus een minimum aan werk. De opbrengst is ook niet zo hoog. Voorlopig is er nog niets beslist over het eventueel afschaffen van bepaalde belastingen. Dit is een eventuele optie van het beleid.

De personeelskost is afkomstig van twee medewerkers en er is rekening gehouden met het aantal uren dat zij aan belastingen besteden. De juiste tijdsbesteding is me niet bekend. De betrokken medewerkers ontvangen geen subsidies. In de personeelskost is geen rekening gehouden met de kost van de ontvanger. Volgens de gemeente is die kost en tijd dat de ontvanger aan belastingen besteed moeilijk vast te leggen en zeer beperkt. De praktische verwerking gebeurt immers door de twee personeelsleden. De kost van de verzendingen kan hoofdzakelijk toegekend worden aan de gezinsbelasting omdat deze het meeste aanslagen telt, namelijk 11.211. In het totaal, dus alle eigen belastingen in rekening genomen, zijn er 13.376 aanslagen. Als we het standaard verzendingstarief van €0,46 in acht nemen is de gezinsbelasting verantwoordelijk voor €5157,06 aan verzendingskosten. Aangezien de hoge opbrengst van deze belasting en de weinige tijd die er voor nodig is is deze kost dus zeker te verantwoorden. Wat betreft deze belasting is er nog een extra kost. Het postklaar maken van de aanslagbiljetten wordt niet zelf gedaan maar uitbesteed aan een externe firma. De prijs hiervan bedraagt ongeveer €1.100. Terug algemeen nu bedraagt de kost van aanmaningen €783,84. Hier moet worden vermeld dat dit cijfer gebaseerd is op aanmaningen van 2005 omdat exacte gegevens van 2006 nog niet beschikbaar zijn. Ook hier weer is het grootste gedeelte van deze kost afkomstig van de gezinsbelasting, van de 1.704 aanmaningen waren er 1.184 afkomstig van deze belasting. 473 Aanmaningen waren afkomstig van de bedrijvenbelasting. Volgens de beperkte gegevens van 2006 waarover men reeds beschikt blijkt dat de kost €783,84 waarschijnlijk overschat is want in 2006 zijn er slechts 836 aanmaningen betreffende de gezinsbelasting gedaan. Waarschijnlijk ligt het aantal aanmaningen in 2006 ook lager vanwege de verlaging van het tarief van de gezinsbelasting van €85 naar €50. De kosten van aangetekende zendingen en deurwaarder worden verhaald op de belastingplichtige.

Conclusies

Het algemene saldo bedraagt €11.996.758,63. Vermits dit getal niet zoveel zegt drukken we de kosten uit in procent van de opbrengsten en verkrijgen we de ratio van 0,83%. Dit is bijna identiek ratio aan die van de gemeenten Sint-Truiden en Riemst, wat toch wel opmerkelijk is. Deze waarde ligt vrij dicht bij het gemiddelde van 0,92%. Aangaande de eigen belastingen is het saldo €747.863,20. Als we dit in een relatief cijfer gieten bekomen we 5,85%. Deze waarde ligt iets boven het gemiddelde van 4,95%.

De gemeente Heusden-Zolder valt vooral op omwille van de zeer weinige eigen belastingen. Er zijn er slechts vijf waarvan we de belasting op sluikstorten eigenlijk niet moeten meetellen, deze komt immers maar zeer beperkt voor en veroorzaakt ook praktisch gezien geen kosten. Door de slechts vier eigen belastingen zou je kunnen denken dat de kosten een heel stuk lager liggen maar dit kan hier niet bevestigd worden. De ratio's kosten ten opzichte van de opbrengsten schommelen immers rond het gemiddelde. Wat betreft de eigen belastingen zijn er verhoudingsgewijs zelfs iets meer kosten dan de gemiddelde gemeente.

Tabel 6 - Houthalen-Helchteren

Baten		Kosten	
Belastingopbrengsten			
Opcentiemen op de onroerende voorheffing	4.962.217,58	Personeelskosten	51.525,00
Aanvullende belasting op de personenbelasting	4.761.818,27	Software	2.896,20
Aanvullende belasting op belasting motorrijtuigen	375.926,18	Verzendings	5.980,00
Aanvullende belasting op de milieuheffing	535.567,51	Aanmaningen (1)	0,00
Afgifte van verkavelingsvergunning	31.635,00	Aangetekende brieven	0,00
Belasting op afgifte van administratieve documenten	78.007,00	Deurwaarder	0,00
Belasting op het ophalen van huisvuil	525.950,00	Administratie kost APB	47.618,18
Belasting op afgifte van huisvuilzakken, -recipiënten en - zelfklevers	40.155,25		
Belasting op barpersoneel	15.810,00		
Belasting op dranklijstrijzen	12.722,19		
Belasting op leuurhandel	189,00		
Verblijfsbelasting	42.460,00		
Belasting op kampeeterreinen	38.715,00		
Anderse belastingen op ondernemingen	311.930,31		
Belasting op plaatsrecht op markten	13.711,50		
Belasting op kermissen, kermiskramen en kermiswagens	4.190,50		
Belasting op tweede verblijven	7.125,00		
Belasting op krotwoningen, onbewoonde of verwaarloosde gebouwen en onafgewerkte bouw	1.476,20		
Totaal baten (algemeen)	11.759.606,49	Totaal kosten (algemeen)	108.019,38
Totaal baten (eigen belastingen)	1.124.076,95	Totaal kosten (eigen belastingen)	60.401,20
Eigen baten in % van totale baten	9,56	Eigen kosten in % van totale kosten	55,92
Aantal belastingen	18		
<i>Algemeen</i>			
Saldo	11.651.587,11		
Aandeel kosten in baten (%)	0,92		
<i>Eigen belastingen</i>			
Saldo	1.063.675,75		
Aandeel kosten in baten (%)	5,37		

(1) Inbegrepen in verzendingen

3.7 Houthalen-Helchteren

Opbrengsten

De gemeenten Houthalen telt 18 belastingen, deze 18 belastingen vertegenwoordigen samen een opbrengst van €11.759.606,49. Deze totale opbrengst kan opgesplitst worden in de opbrengsten van de eigen gemeentebelastingen en de aanvullende belastingen. De 4 aanvullende belastingen brengen €10.635.529,54 op, dit is ongeveer 90,44% van de totale belastingsopbrengsten. Het grootste gedeelte is, zoals meestal, afkomstig van de aanvullende personenbelasting en de opcentiemen op de onroerende voorheffing. De 14 eigen belastingen zorgen dus voor de overige 9,56% van de belastingsopbrengsten. In absolute getallen is dit €1.124.076,95. De uitspringer qua opbrengsten van eigen belastingen is de belasting op het ophalen van huisvuil, deze zorgt voor een opbrengst van €525.950. Op de tweede plaats komt de bedrijvenbelasting die ook nog een behoorlijke opbrengst van €311.930,31 genereert. De andere 12 eigen belastingen leveren in verhouding allemaal veel kleinere bedragen op.

Kosten

De twee kosten die het meest doorwegen zijn de personeelskost en de administratieve kost in verband met de aanvullende personenbelasting. Deze twee kosten zijn van dezelfde orde van grootte, ze kosten respectievelijk €1.525 en €47.618,18. De personeelskost heeft betrekking op een medewerker die drie vijfde in dienst is en op een gedeelte van de personeelskost van de ontvanger. Het softwarepakket kent een maandelijkse onderhoudskost van €241,35. In totaal bedraagt deze kost dus €2.896,20. De kosten van verzendingen betreft 13.000 verzendingen en aanmaningen, aanmaningen zijn dus in deze kost opgenomen en zijn niet apart gekend. Aan een non-prior tarief van €0,46 bedragen de volledige verzendingskosten dus €5.980. Zoals meestal worden de kosten van de aangetekende zendingen verhaald op de belastingplichtigen. Die van een eventuele tussenkomst van een deurwaarder dienen door belastingplichtige zelf aan hem betaald te

worden. De totale kosten bedragen €108.019,38 waarvan €60.401,20 kan toegewezen worden aan de eigen belastingen. Dit komt er op neer dat de eigen belastingen 55,92% van de totale kosten veroorzaken.

Bespreking

De 18 belastingen die deze heft vormen eigenlijk een mooi beeld van de meeste gemeenten in dit onderzoek. Vele typische belastingen komen ook in deze gemeente voor, enkel de traditionele belasting op het verspreiden van reclame drukwerk is niet aanwezig alhoewel deze overwogen wordt om in te voeren. Het aantal belasting is ook ongeveer gelijk aan het gemiddelde van 18,6 in dit onderzoek. Over de redenen en het waarom van deze belastingen is weinig bekend. Er kan enkel gezegd worden dat de belasting op het ophalen van huisvuil grote uitgaven met zich meebrengt en dat het wenselijk is deze kosten ten laste te leggen van de inwoners. De motieven van de andere belastingen zijn niet gekend. De meeste belastingen in deze gemeente vergen vrij weinig werk maar één belasting springt eruit, namelijk de belasting op bedrijven. Dit is een aangifte belasting en veel van de aangiftes en attesten zijn vaak niet in orde, er dienen daarom een hele hoop controles uitgevoerd te worden die arbeidsintensief zijn. Alsook zijn de gegevens van de verschillende bedrijven moeilijk te traceren. Voorlopig worden er voor 2007 geen grote wijzigingen verwacht inzake nieuwe belastingen of het eventueel afschaffen.

Wat de kosten betreft zijn er twee, ongeveer van gelijke grootte, kostenposten. De administratieve kost betreffende de aanvullende personenbelasting en de personeelskost. In de personeelskost zijn twee personen opgenomen. Ten eerste is er een medewerkster van de financiële dienst, zij is voor drie vijfde actief. De tweede persoon betrokken bij de belastingsadministratie is de ontvanger zelf. Zij schat haar tijd besteed aan deze materie op 25%. Als wel beide kosten optellen bekommen we €51.525. Het software pakket kost maandelijks €241,35 aan onderhoud. Wat de aanmaningen en verzendingen betreft is al opgemerkt geweest dat de kosten daarvan zich allen onder de kostenpost verzendingen situeren. Er zijn geen opgesplitste gegevens beschikbaar. Het grootste gedeelte van deze

kost zal waarschijnlijk afkomstig zijn van de belasting op het ophalen van huisvuil vermits deze door alle gezinnen verplicht is en dus ook naar deze gezinnen een aanslagbiljet dient verstuurd te worden. Kosten van aangetekende aanmaningen, deze worden geschat op ongeveer 1.500, worden teruggevorderd van de belastingplichtigen. Evenals de kost van de deurwaarder zijn ter hunne laste.

Conclusies

Het saldo van alle kosten en opbrengsten in rekening genomen bedraagt €11.651.587,11. Dit is het resultaat van €11.759.606,49 opbrengsten en €108.019,38 kosten. Als we deze kosten uitdrukken in een percentage van de opbrengsten bekomen we 0,92%, dit is exact dezelfde waarde als de gemiddelde waarde. Alhoewel het de gemiddelde waarde is moet toch opgemerkt worden dat er slechts twee gemeenten zijn die slechter presteren. Op het gebied van de eigenbelastingen scoort deze gemeente tevens slechter dan het gemiddelde. De kosten in een percentage van de opbrengsten geeft een resultaat van 5,37%, terwijl het gemiddelde 4,95% bedraagt. Hier zijn er nog drie gemeenten die slechter scoren en één gemeente met ongeveer dezelfde waarde. Deze score valt dus nog mee.

Wat opvalt is de relatief hoge personeelskost. Dit heeft mede te maken met de tijdsbesteding van de ontvanger aan belastingen. Deze wordt geschat op 25% wat op het eerste gezicht hoger is dan in de meeste gemeenten. Vermits de loonkost van de ontvanger vaak al wat zwaarder doorweegt dan de andere lonen plus de relatief hoge tijdsbesteding aan belastingen doet de personeelskost oplopen. De kosten van software zijn vrij normaal, deze waarde komt tevens voor in andere gemeenten.

Tabel 7 – Riemst

Baten		Kosten	
Belastingopbrengsten (kohierbedragen)			
Opcentiemen op de onroerende voorheffing	2.496.307,04	Personneelskosten	21.384,28
Aanvullende belasting op de personenbelasting	4.119.256,79	Software	1.628,00
Aanvullende belasting op belasting motorrijtuigen	216.815,34	Verzendingen	2.414,70
Vergoeding prestaties leegstand	0,00	Aanmaningen	252,02
Aangetekende zendingen van aanmaningen (terugvorderingen)	284,14	Aangetekende brieven	284,14
Milieuvergunningen (A)	4.978,00	Deurwaarder	0,00
Belasting op afgifte van administratieve documenten	56.826,15	Administratie kost APB	41.192,57
Belasting op het ophalen van huisvuil	450.887,50		
Belasting op het sluisstorten op de openbare weg	0,00		
Belasting op de op het rioolnet aangesloten of aansluitbare gebouwen	446.062,50		
Opgravingen	150,00		
Afgifte huisvuilzakken etc.	303.974,00		
Belasting op groeven (A)	3.075,00		
Belasting op aanplakborden (A)	10.625,00		
Belasting op schroot en voertuigen buiten gebruik (A)	1.059,50		
Belasting op kamers/tijdelijke verblijven (A)	16.560,00		
Belasting op het gebruik van de openbare weg (terrassen) (A)	280,50		
Belasting op ander gebruik van de openbare weg (A)	0,00		
Belasting op krotwoningen, onbewoonde of verwaarloosde gebouwen en onafgewerkte bouw	0,00		
Jacht- en wapenvergunningen	0,00		
Totaal baten (algemeen)	8.127.141,46	Totaal kosten (algemeen)	67.155,71
Totaal baten (eigen belastingen)	1.294.762,29	Totaal kosten (eigen belastingen)	25.963,14
Eigen baten in % van totale baten	15,93	Eigen kosten in % van totale kosten	38,66
Aantal belastingen	20		
<i>Algemeen</i>			
Saldo	8.059.985,75		
Aandeel kosten in baten (%)	0,83		
<i>Eigen belastingen</i>			
Saldo	1.268.799,15		
Aandeel kosten in baten (%)	2,01		

3.8 Riemst

Opbrengsten

De aanvullende belastingen vormen de grootste inkomsten op fiscaal gebied. De opcentiemen op de onroerende voorheffing bracht in 2006 €2.496.307,04 op. De aanvullende personenbelasting bracht het meeste op, namelijk €4.119.256,79. Er is ook nog een derde aanvullende belasting, de aanvullende belasting op motorrijtuigen, deze bracht dan weer beduidend minder op dan de andere twee, namelijk €216.815,34. In totaal brachten de belastingen €8.127141,46 op. Inzake de zeventien eigenlijke gemeentebelastingen springen er een drietal uit. Deze drie belastingen leveren beduidend meer op dan de rest. In de eerste plaats is dit de belasting op het ophalen van huisvuil met een opbrengst van €450.887,50, kort gevolgd door de belasting op de op het rioolnet aangesloten of aansluitbare gebouwen met een opbrengst van €446.062,50. En als laatste de belasting op de afgifte van huisvuilzakken die €303.974 opbracht. Deze zeventien eigen gemeentebelastingen zorgen voor 15,93% van de totale opbrengsten. Er zijn ook enkele belasting zonder opbrengst, dit omdat die bepaalde gebeurtenis waarop de belasting betrekking heeft zich niet heeft voorgedaan in 2006. Bijvoorbeeld dat er geen geval van sluikstorten was vastgesteld of dat er geen aanvraag tot wapenvergunning was. Dit wil echter niet zeggen dat deze belastingen daarom afgeschaft zullen worden.

Kosten

De kost die het zwaarste doorweegt is in deze gemeente is de administratieve kost betreffende de aanvullende personenbelasting. Deze kost in verband met de aanvullende personenbelasting bedraagt €41.192,57. De personeelskost is lager en bedraagt €21.384,28. Dit cijfer omvat de kost van twee medewerkers, halftijds in dienst en een gedeelte van de loonkost van de ontvanger. Er is een software pakket aanwezig waarvan de jaarlijkse kost €1.628 bedraagt. Kosten van verzendingen bedragen €2.414,70. De kosten van

aangetekende zendingen staan vermeld in het kosten overzicht en bedragen €284,14, echter zijn dit geen echte kosten voor de gemeente vermist ze terug gevorderd worden. Aan de opbrengstenzijde is in dit geval een belasting voor de terugvordering ervan voorzien. De kost wordt op deze manier geneutraliseerd. Kosten die betrekking hebben op deurwaarder worden verhaald op de belastingplichtige. Alle kosten van de eigen belastingen opgeteld geeft als resultaat €25.963,14, met andere woorden vertegenwoordigen de kosten van de eigenbelastingen 38,66% van de totale kosten.

Bespreking

De grootste inkomstenbron zijn de aanvullende belastingen maar in deze gemeente valt het op dat er nog drie andere eigen belastingen zijn die relatief veel opbrengen, zeker in verhouding tot de aanvullende belastingen zijn dit vrij grote opbrengsten. Drie dergelijke eigen belastingen met zulke opbrengsten kunnen niet teruggevonden worden in andere gemeenten met aanvullende belastingen van deze grootte. Eén van deze belastingen is de belasting op het ophalen van huisvuil. De bedoeling van deze belasting is de belastingplichtige bewust maken van het recycleren, het is tevens een toepassing van het principe dat de vervuiler moet betalen. Er wordt nog toegevoegd dat de verwerkingskosten dienen gerecupereerd te worden. Tevens de belasting op het rioolnet aangesloten of aansluitbare gebouwen heeft hoofdzakelijk een financierend doel, de aanleg en het onderhoud van de riolen hebben namelijk grote uitgaven gevegd. Als derde is het de belasting op de afgifte van huisvuilzakken die veel opbrengt. Deze drie belastingen hebben een hoge opbrengst maar men mag niet vergeten dat deze ook heel wat kosten meebrengen, waarover later meer. Veel van de andere belastingen zijn gericht op het beperken van vervuiling. Voorbeelden hiervan zijn de belasting op aanplakborden, waarmee men de visuele vervuiling wil tegengaan. Ook de belasting op schroot streeft dit zelfde doel na, men wil vermijden dat auto's die buiten gebruik zijn gestald worden op openbare plaatsen. Weer andere belastingen worden geheven omwille van de lasten die ze met zich meebrengen, zoals bijvoorbeeld de belasting op kamers of tijdelijke verblijven en de belasting op de

afgifte van administratieve stukken. Onder lasten kan voor de belasting op kamers en verblijven verstaan worden de lasten die vooral studenten met zich meebrengen zoals bijvoorbeeld, lawaaihinder, toenemend verkeer, administratief werk. De lasten bedoeld met betrekking tot de belasting op afgifte van administratieve documenten zijn vooral personeelskosten. Let wel dat dit soort personeelskosten niet in de analyse zijn opgenomen. De exacte tijd dat hieraan besteed wordt bepalen is zo goed als onmogelijk maar het staat wel vast dat het een vrij zware last is. De belastingen die qua administratie het meeste werk vergen zijn de huisvuilbelasting en de riolenbelastingen. Deze in hoofdzaak omdat het grote hoeveelheden betreft, er zijn een hele hoop aanslagen en dus veel meer aanmaningen. Naast deze twee is het de belasting op schroot die heel wat werk meebrengt. Deze belasting moet namelijk fysiek gecontroleerd worden, m.a.w. de straten moeten ook echt gecontroleerd worden. Dit is niet alles, er is nog de politieke goedkeuring van de kohieren die heel wat tijd en aanpassingen vergt. Daarenboven brengt de belasting niet zoveel op en kan men eigenlijk stellen dat deze verlieslatend is. Desondanks blijft men deze belasting heffen omdat de vervuiling tegengaan primeert. Als laatste is er de belasting op tweede verblijven die meer werk vergt, het is een aangifte belasting en wordt vaak niet aangegeven of wordt fout aangegeven en dus zijn er meer controles en verbeteringen nodig. In het algemeen kan men nog stellen dat aangifte belastingen meer werk vergen dan de anderen. Verder dient er nog opgemerkt te worden dat de aangifte voor de milieuvergunningen vrij veel werk met zich meebrengt voor de belastingplichtige en niet zozeer voor de gemeente. In 2007 zal geen enkele belasting afgeschaft worden. Wel is in het verleden de belasting op reclame drukwerk afgeschat omwille van de te grote kost. Eén derde van de tijd van een medewerker was namelijk vereist voor die belasting plus andere kosten die er bij kwamen kijken.

Hieronder volgt een meer gedetailleerde weergave van de kosten. De grootste kost is de administratieve kost van de aanvullende personenbelasting. Deze bedraagt 1% van €4.119.256,79. Op de tweede plaats zijn er de personeelskosten. Deze kosten omvatten twee halftijdse medewerkers waarvan één een gesubsidieerde contractuele is. De subsidie bedraagt ongeveer €7.500 en doet de kosten dus dalen met dit bedrag. Hier is reeds

rekening mee gehouden in de kosten-batentabel. In de totale personeelskost is rekening gehouden met de loonkost van de ontvanger, deze schat dat er ongeveer 2 uur per week van zijn tijd naar belastingen gaan. Dit komt neer op iets meer dan 5% van zijn tijd. De loonkost van €21.384,28 kan dus opgesplitst worden naar €16.982,42 afkomstig van de medewerkers en €4.401,1 van de ontvanger. Over de software zijn er geen specifieke opmerkingen. De kost van verzendingen is €2.414,7 en kan opgesplitst worden naar de huisvuil- en riolenbelasting enerzijds en de andere belastingen anderzijds. De huisvuil- en riolenbelasting is goed voor €2.344,32, de andere belastingen vertegenwoordigen slechts €70,38. Kosten van aanmaningen zijn €252,02 waarvan €135,47 afkomstig is van de eerste aanmaning en €116,55 van de tweede aanmaning. De kost van aangetekende brieven is vermeld aan de kostenzijde maar wordt in realiteit teruggevorderd van de belastingplichtigen. Deze is vermeld omdat deze ook als belasting wordt aanzien en het in feite een nuloperatie is.

Conclusies

Deze gemeente vertoont een positief saldo, meer specifiek bedraagt het algemene saldo €8.059.985,74. In relatieve getallen bedragen de algemene kosten 0,83% van de algemene opbrengsten. Deze waarde ligt beduidend lager dan het gemiddelde.. Het saldo van de eigen belastingen is tevens positief en bedraagt €1.268.799,15. Uitgedrukt in relatieve cijfers komen we tot een ratio van 2,01%. Dit is de beste verhouding kosten/opbrengsten in dit onderzoek, er is geen enkele andere gemeente die beter doet. Er wordt dus qua eigen belastingen zeer efficiënt gewerkt. Hoogstwaarschijnlijk heeft dit mede te maken met de hoge opbrengsten van enkele eigen belastingen. Door deze belastingen waarover eerder al sprake treedt er een soort van "schaaleffect" op, wat de kosten kan drukken. Uitgezonderd de drie grote eigen belastingen die we elders niet zo vlug terug vinden is dit een vrij gemiddelde en normale gemeente met weinig opvallende aspecten.

3.9 Sint-Truiden

Opbrengsten

De belastingsopbrengsten worden in deze gemeente uit 4 aanvullende en 23 eigen belastingen gehaald. Eerst en vooral zijn er de twee traditionele aanvullende belastingen, deze op de personen belasting en degene op de onroerende voorheffing. De andere twee zijn de aanvullende belasting op motorrijtuigen en de aanvullende belasting op de gewestelijke heffing ter bestrijding van de leegstand en verkrotting. Deze vier aanvullende belastingen genereren een opbrengst van €19.758.000. Dit is 88,86% van de totale belastingsopbrengsten die op hun beurt €22.234.884,76 bedragen. Het grootste gedeelte van de opbrengsten van de eigen belastingen komt voort uit de algemene dienstenbelasting voor gezinnen, deze levert €619.561 op, ook de belasting op reclamedrukwerk levert een vrij groot bedrag op, namelijk €375.000. De derde grootste eigen belasting is de belasting op drijfkracht der motoren, met een opbrengst van €263.940,27. De opbrengst gegevens zijn effectieve cijfers van 2006 behalve voor de vier aanvullende belastingen en de zes laatste in de kosten- batentabel, deze zijn reeds begrotingsgegevens van 2007.

Kosten

De zwaarste kost wordt veroorzaakt door de administratieve kost die dient betaald te worden in verband met de aanvullend personenbelasting. Deze kost bedraagt in dit geval €92.000. Deze kost is dus ook gebaseerd op de begroting van 2007. De tweede grootste kost wordt veroorzaakt door personeel van de belastingsdienst. De kost van deze twee medewerkers bedraagt €75.000. Deze kost is een schatting van de reële personeelskost. Hier komt nog bovenop de personeelskost van de ontvanger die ongeveer €5.607 bedraagt. Bepaalde bedrijfsgegevens worden in deze gemeente aangekocht en veroorzaken dus kosten. In het totaal bedraagt deze kost €7.000. Het verzenden van aanslagbiljetten kostte €9.112,14. De verzendingskosten van aanmaningen kosten €690. Bepaalde aangetekende zendingen worden niet teruggevorderd en creëren een kost van €1.302 voor de gemeente.

De kosten van de eigen belastingen bedragen 51,76% van de totale kosten. De totale kost is €190.711,14 waarvan dus €98.711,14 kan toegewezen worden aan de eigen belastingen.

Bespreking

Zoals vermeld bij de opbrengsten zijn er vier aanvullende belastingen. Dit is de enige gemeente waar dit voor komt. Ook zijn er veel eigen belastingen, 23 om precies te zijn. Deze waarde ligt een stuk hoger dan het gemiddelde van 15,5 en is tevens de hoogste waarde in het onderzoek. De redenen van de verschillende belastingen zijn divers. Zo is er de dienstenbelasting voor gezinnen, dit is de belasting met het meeste aanslagen, namelijk 15.313. Het doel van deze belasting is de gezinnen te laten bijdragen aan alle diensten die het bestuur voor de burgers uitvoert en waarvoor geen specifieke belasting wordt geheven. Voorbeelden van deze diensten zijn de veiligheidsdienst, brandweer, sneeuw- en ijzelbestrijding, onderhoud van bermen, etc... Deze belasting bestaat ook voor bedrijven met hetzelfde doel. De belasting op rendez-voushuizen, privé-clubs en eroshuizen hebben vooral tot doel deze activiteiten te beperken. De tarieven zijn vrij hoog. Dan zijn er enkele belastingen die de bedrijven treffen, zoals de belasting op brandstofpompen, drijfkracht der motoren, aanvragen voor hinderlijke inrichtingen en hinderlijke inrichtingen 1ste klasse. Hiertegen komt heel wat kritiek maar wegens de behoorlijke opbrengsten is het niet direct mogelijk deze af te schaffen. De belasting op reclaimedrukwerk is de belasting die het meeste werk vergt. Alle reclaimedrukwerk moet immers bijgehouden worden en met de hand opgemeten, maar de belasting levert wel behoorlijke wat op. Het doel is de hoeveelheden papier te beperken en op deze manier ook de kosten van de papier verwerking naar beneden te halen. Andere belastingen met een ontradend effect zijn de belastingen op schroot en automatische verdelers. Wat betreft de reden van de verschillende belastingen kan nog opgemerkt worden dat elke belastingsreglement begint met de woorden; "gelet op de financiële toestand van de gemeente". Het financieringsprincipe speelt dus een zeer grote rol. In 2007 zullen enkele belastingen afgeschaft worden, het gaat hier om de belastingen op vertoningen en gemakkelikheden, agentschappen voor weddenschappen, opslagplaatsen voor schroot, brandstofpompen, automatische verdelers en sluikstorten. De reden is dat dit

eerder kleine belastingen zijn met een beperkte opbrengst en op die manier is het budgettair gezien nog op te vangen en valt er tevens een klein stukje administratief werk weg.

Eén van de grote kosten in deze gemeente is de personeelskost. Deze heeft betrekking op de belastingscel. Hierin werken twee personen voltijds. Deze kost wordt in feite geschat op €70.000 à €75.000, in de analyse is gebruikt gemaakt van de meest pessimistische schatting van €75.000. Bij deze kost komt nog een gedeelte dat afkomstig is van de ontvanger. Ongeveer 5% van zijn tijdsbesteding gaat naar belastingen en veroorzaakt zo een kost van €5.607. Een specifiek software pakket voor belastingen is niet aanwezig. Sommige gegevens worden wel digitaal aangekocht. Het gaat dan over het samenknopen met de kruispuntbank voor het inlezen van de gegevens van de WIGW's, dit kost €400. Tevens wordt een bedrijvenbestand aangekocht met alle bedrijven die op het grondgebied actief zijn, samen met de online toegang tot deze gegevens kost dit ongeveer €6.600. Ook de verzendingskost is vrij hoog. Dit heeft natuurlijk te maken met de vele aanslagen en dus ook vele aanslagbiljetten die verzonden moeten worden. Het merendeel van de in totaal 18.360 aanslagen is afkomstig van de algemene dienstenbelasting die verantwoordelijk is voor 15.313 verzendingen. Deze belasting wordt gevolgd door de algemene dienstenbelasting voor bedrijven met 1.101 aanslagen en de belasting op het verspreiden van reclame drukwerk met 800 aanslagen. In de kost van verzendingen zit ook de kost voor het opsturen van de eventuele aangifteformulieren. Dit zijn 1.449 aangifteformulieren die opgestuurd worden. Naast de gewone verzendingen zijn er kosten verbonden aan aanmaningen. Het gaat hier enkel om de 1.500 aanmaningen die afkomstig zijn van de algemene dienstenbelasting voor gezinnen, maar het totaal zal niet zoveel hoger liggen omdat de dienstenbelasting een zeer groot deel van de aanslagen telt. Zowel het opsturen van de aanslagbiljetten als de aangifteformulieren en aanmaningen gebeurt aan een kost van €0,46 per stuk. De kosten van aangetekende aanmaningen worden terug gevorderd van de belastingplichtigen alhoewel dit niet geldt voor alle aangetekende zendingen. Degene die gebeuren om personen en bedrijven eraan te herinneren dat hun aangifteformulier nog niet is opgestuurd worden niet verhaald en vormen een effectieve kost voor de gemeente.

Geschat wordt dat het hier gaat om 25% van de 1.449 verstuurd aangifteformulieren en dit aan een kost van €4,34 per stuk wat een totaal kost van €1.302 oplevert.

Conclusies

Het algemene saldo in deze gemeente bedraagt €22.044.173,62, dit is een vrij hoog bedrag, alleen Genk doet in dit onderzoek nog beter. De hoogte van dit saldo wordt natuurlijk mede bepaald door het aantal inwoners van de gemeente. Procentueel uitgedrukt bedragen de kosten 0,86% van de opbrengsten, dit alle belastingen en kosten in rekening genomen. Wat de eigen belastingen betreft zien we een saldo van €2.378.173,62. De aanvullende belastingen en hun kosten buiten beschouwing gelaten verkrijgen we een ratio van 3,99%, de eigenkosten nemen dus 3,99% van de eigen belastingsopbrengsten in. Sint-Truiden situeert zich voor beide verhoudingen in het midden van de reeks gemeenten. (cf. Bijlage 1 – Tabel 1&2)

De belangrijkste bevindingen zijn de vele belastingen in deze gemeente. In geen enkele andere gemeente in dit onderzoek komen er zoveel voor. Wel werd er opgemerkt dat deze gemeente een hoge belastingdruk kent, de gemeente Sint-Truiden betreft namelijk een zeer groot grondgebied met relatief weinig inwoners. Er dient wel opgemerkt dat er 6 van deze belastingen zullen afgeschaft worden waar er een meer gemiddeld niveau qua aantal zal gehaald worden. De verschillende kostenratio's liggen allebei net iets onder het gemiddelde. Het lijkt er dus op dat de vele belastingen niet direct een negatieve invloed hebben op de kosten. Er zijn immers gemeenten met veel minder eigen belastingen en waarvan de kosten van deze in verhouding tot de opbrengsten van de eigen belastingen toch hoger ligt. Verder is de hoge kost voor de aankoop van een bedrijven bestand opvallend. Dit is een hele hoop geld voor enkel deze informatie en dit terwijl uit andere gemeenten bleek dat deze informatie niet altijd even accuraat is.

Tabel 9 – Zonhoven

Baten		Kosten	
Belastingopbrengsten (begroting)			
Opcentiemen op de onroerende voorheffing	4.149.720,00	Personeelskosten	49.848,55
Aanvullende belasting op de personenbelasting	4.767.233,00	Software	2.800,00
Aanvullende belasting op belasting motorrijtuigen	262.582,00	Verzendingen	3.182,56
Ophalen en verwerken van huisvuil	570.000,00	Aanmaningen	590,20
Sluikstorten op de openbare weg	200,00	Aangetekende brieven	0,00
Opgrovingen	200,00	Deurwaarder	25,00
Drijfkracht der motoren (A)	74.800,00	Administratie kost APB	47.672,33
Dranklijfterijen	20.000,00		
Leurhandel	200,00		
Reclameborden (A)	11.000,00		
Verspreiden van reclame (A)	44.000,00		
Stapelplaatsen voor schroot (A)	8.200,00		
Plaatsrecht op markten	46.000,00		
Kermissen, kermiskranen- en wagens	3.700,00		
Benzine, olie en persluchtpompen (A)	1.500,00		
Totaal baten (algemeen)	9.959.335,00	Totaal kosten (algemeen)	104.118,64
Totaal baten (eigen belastingen)	779.800,00	Totaal kosten (eigen belastingen)	56.446,31
Eigen baten in % van totale baten	7,83	Eigen kosten in % van totale kosten	54,21
Aantal belastingen	15		
<i>Algemeen</i>			
Saldo	9.855.216,36		
Aandeel kosten in baten (%)	1,05		
<i>Eigen belastingen</i>			
Saldo	723.353,69		
Aandeel kosten in baten (%)	7,24		

3.10 Zonhoven

Opbrengsten

De gemeente Zonhoven heeft drie aanvullende belastingen en twaalf eigenlijke gemeente belastingen. De belastingopbrengsten zijn gebaseerd op de begroting voor 2006 en zijn dus geen reële cijfers. Het grootste aandeel van de belastingsopbrengsten komt, zoals in elke gemeente, voort uit de aanvullende belastingen. In dit geval de aanvullende personenbelasting en de opcentiemen op de onroerende voorheffing. De aanvullende belasting op motorrijtuigen brengt veel minder op dan de andere twee. Deze drie aanvullende belastingen zorgen voor 92,17% van de totale belastingsopbrengsten. In absolute getallen is de totale belastingsopbrengst €9.959.335 waarvan dus €779.800 eigenlijke belastingsopbrengsten. Zoals al eerder aangehaald worden de eigenlijke belastingsopbrengsten gehaald uit twaalf verschillende belastingen. Van deze belastingen zorgt de belasting op het ophalen en verwerken van huisvuil voor het overgrote gedeelte van de opbrengsten, namelijk €570.000. Daarna volgen de belasting op drijfkracht der motoren en het plaatsrecht op markten voor de belangrijkste opbrengsten met respectievelijk €74.800 en €46.000.

Kosten

De hoogste kost is de personeelskost die €49.848,55 bedraagt, op de voet gevolgd door de administratieve kost van €47.672,33 die moet worden afgedragen voor inning van de aanvullende belasting op de personenbelasting. Het zijn deze kosten die het gros van de totale belastingskost bepalen. De personeelskost heeft betrekking op één voltijds medewerker en één halftijds medewerker. De loonkost van de ontvanger is voor het gedeelte dat hij zich bezig houdt met belastingen ook in dat bedrag opgenomen. Er wordt gewerkt met een software pakket dat per drie maanden een kost meebrengt van €700, op jaarbasis vertegenwoordigt de software dus een kost van €2800. De kost van de verzending van de aanslagbiljetten bedraagt €3.182,56, aanmaningen zorgen dan weer voor een kost van

€590,20. De kost van aangetekende brieven wordt volledig verhaald op de belastingplichtige. De deurwaarderskost normaal gezien ook, tenzij de belastingplichtige werkelijk onvermogen is. Deze kosten van de deurwaarder bedragen €500 waarvan wordt geschat dat door onvermogenheid ongeveer 5% ten last van de gemeente komt, dus €25. Als alle kosten opgeteld worden bereiken deze €104.118,64. De kosten die betrekking hebben op de eigen belastingen vertegenwoordigen €56.446,31, wat neerkomt op 54,21% van de totale kosten.

Bespreking

Wat betreft de belastingopbrengsten valt het op dat buiten de twee aanvullende belastingen er nog een vrij grote opbrengst is voor de belasting voor het ophalen en verwerken van huisvuil. Deze belasting treft het meeste belastingplichtigen, er zijn namelijk 7.488 aanslagen. Het doel van deze belasting is hoofdzakelijk de vervuilers te laten betalen. De belastingen met een aangifteplicht zijn aangeduid in kosten- batentabel. Volgens de ontvanger vergt een dergelijke aangifte plicht ook effectief meer werk. Er moet vaak aangemaand worden en eventueel wordt er overgegaan op een ambtshalve inkohiering. Daarenboven zijn er ook nog de eventuele bezwaren die ingediend kunnen worden en die allemaal voor extra werk en als gevolg voor extra kosten zorgen. De meeste belastingen die geheven werden hebben als doel de gemeente te financieren. Sommige hebben een ander doel, zo is het de bedoeling van de belastingen op het ophalen en verwerken van huisvuil, sluikestorten op de openbare weg en de belasting op stapelplaatsen voor schroot de vervuiler te laten betalen. Wat betreft opgravingen daarvoor wil men de werkelijke kost recupereren. De bedoeling van de belasting op reclame borden en het verspreiden van reclame is hoofdzakelijk het verminderen van deze activiteiten. De belasting op het verspreiden van reclame zal in 2007 wel afgeschat worden. Reden voor het afschaffen van deze belasting is het vele administratief werk dat erdoor veroorzaakt wordt. Alle advertenties worden immers letterlijk opgemeten. Er komt dus een hele hoop werk bij kijken maar dit was niet de enige reden, het was een keuze van het beleid, dat recentelijk nog gewijzigd is. Wat hun reden tot afschaffen was is mij onbekend. Deze belasting is alvast niet afgeschaft omdat ze meer

costte dan opbracht want de opbrengsten waren begroot op €44.000, en de administratieve kost is zeker niet hoger dan dit bedrag. Nog enkele andere belastingen zijn in 2007 niet meer gestemd. De belastingen die in 2007 afgeschaft zijn, zijn de belasting op drankslijterijen, de belasting op leurhandel en de belasting op benzine, olie- en persluchtpompen. De redenen van afschaf zijn in de eerste plaats niet omdat ze teveel last of kost voor gemeente meebrengen maar hebben ook in dit geval weer in hoofdzaak met het gevoerde beleid te maken. Het was bijvoorbeeld een politiek belofte bij de verkiezingen of men wou de lasten voor zelfstandigen verminderen.

Er zijn twee kosten die het zwaarste doorwegen in de totale kost, de personeelskost en de administratieve kost in verband met de aanvullende personen belasting. De laatstgenoemde kost bedraagt 1% van de opbrengst van de aanvullende personenbelasting. De personeelskost heeft, zoals eerder vermeld betrekking op twee medewerkers van de financiële dienst en de ontvanger. Eén ervan is voltijds in dienst, de andere werkt halftijds. De persoon die voltijds in dienst is zorgt voor het opmaken van de kohieren en de reglementen, de andere persoon werkt hoofdzakelijk aan de ontvangsten en inningen. De gemeente ontvangt een subsidie voor één gesubsidieerde contractuele, wat de loonkost met €10.900 doet dalen. Hiermee is reeds rekening gehouden in de tabel van kosten en baten. De ontvanger heeft me gedeeld dat in 2007 de voltijds medewerker slechts halftijds zal gaan werken, dit is onder andere een gevolg van het wegvallen van bepaalde belastingen. In de personeelskost is een gedeelte van de kost van de ontvanger inbegrepen, hij schat dat ongeveer 5% van zijn tijd besteed wordt aan belastingen wat neerkomt op een kost van €4.748,55. Kosten besteed aan de verzendingen van aanslagbiljetten bedragen €3.182, het grootste gedeelte van deze kost, €2.700, is afkomstig van het verzenden van de 7.488 aanslagbiljetten die betrekking hebben op de belasting op het ophalen en verwerken van huisvuil. De kosten van de aanmaningen die gebeuren vooraleer er een aangetekende brief wordt verstuurd bedragen €590. Er wordt twee maal aangemaand vooraleer er een aangetekende brief wordt verstuurd. Ook deze kost is in hoofdzaak afkomstig van de belasting op het ophalen en verwerken van huisvuil. Vermits de vele aanslagen is er meer kans dat er belastingplichtigen zijn die aangemaand moeten worden om te betalen. Om

precies te zijn is €514,28 van de €590 afkomstig van de huisvuilbelasting. Vermits de opbrengst van deze belasting €70.000 bedraagt is deze kost zeker te rechtvaardigen. Kosten van aangetekende brieven bedragen €828,94 maar worden verhaald op de belastingplichtige.

Conclusies

Het algemeen saldo bedraagt €9.855.216,36, wat er op neerkomt dat de kosten alle belastingen in rekening genomen, 1,05% van de opbrengsten bedragen. Deze verhouding is de tweede hoogste in dit onderzoek wat er op wijst dat de kosten relatief gezien hoger zijn dan in de andere gemeenten. Er dus slechts één gemeente die verhoudingsgewijs meer kosten heeft. Wat betreft de eigen belastingen krijgen we een gelijkaardig beeld. Verhoudingsgewijs is deze waarde ook de tweede hoogste in dit onderzoek. De kosten van de eigen belastingen bedragen 7,24% van de opbrengsten terwijl het gemiddelde 4,95% is. Het saldo van de eigen belastingen is €723.353,69.

Wat mij het meeste opvalt zijn de vrij hoge personeelskosten, in deze gemeente zijn immers 1,5FTE (Full Time Equivalenten) aan het werk. Nu moet er wel bij vermeld worden dat dat vanaf 2007 zal terug gebracht worden tot 1FTE. Deze verandering zal natuurlijk zijn invloed op de personeelskost hebben. Hoe groot deze verandering zal zijn is me niet bekend, vast staat wel dat de verhouding van kosten in baten naar een lager niveau zal getrokken worden. Voorts valt het op dat de belasting op het ophalen en verwerken van huisvuil bijna alleen verantwoordelijk is voor de kosten van verzendingen en aanmaningen.

Tabel 10 – Zoutleeuw

Baten		Kosten	
Belastingopbrengsten			
Opcentiemen op de onroerende voorheffing	1.431.646,12	Personeelskosten	37.538,50
Aanvullende personenbelasting	1.658.524,45	Software	0,00
Belasting op motorrijtuigen	101.626,37	Verzendingen	1.983,80
Belasting op begravingen, asverstrooiingen	1.000,00	Aanmaningen	238,68
Belasting op reclameborden	4.450,00	Aangetekende brieven	530,20
Belasting op het ophalen van huisvuil	134.127,00	Deurwaarder	0,00
Belasting op de standplaatsen op markten en andere openbare plaatsen	3.716,25	Externe firma	2.384,10
Belasting op het afleveren van diverse administratieve stukken	50.685,36	Administratie kost APB	16.585,25
Belasting op kermissen	4.661,82		
Belasting op tweede verblijven	1.800,00		
Belasting op de verspreiding van reclamebladen	39.481,07		
Belasting op wapenvergunningen	25,00		
Belasting op sluikstorten	0,00		
Belasting op opgravingen	1.000,00		
Belasting op het plaatsen van terrassen, tafels, stoelen, ...	1.792,50		
Belasting op de afgifte van huisvuilzakken, stickers, ...	172.781,50		
Belasting op zendmasten	4.960,00		
Belasting op koelcellen	13.552,00		
Totaal baten (algemeen)	3.625.829,44	Totaal kosten (algemeen)	59.260,53
Totaal baten (eigen belastingen)	434.032,50	Totaal kosten (eigen belastingen)	42.675,28
Eigen baten in % van totale baten	11,97	Eigen kosten in % van totale kosten	72,01
Aantal belastingen	18		
<i>Algemeen</i>			
Saldo	3.566.568,91		
Aandeel kosten in baten (%)	1,63		
<i>Eigen belastingen</i>			
Saldo	391.357,22		
Aandeel kosten in baten (%)	9,83		

3.11 Zoutleeuw

Opbrengsten

Ook in deze gemeente komen de belangrijkste belastingsopbrengsten voort uit de aanvullende belastingen. Er zijn drie aanvullende belastingen alhoewel de opbrengsten ervan toch relatief klein zijn. Het zijn zelfs de laagste opbrengsten uit aanvullende belastingen in dit onderzoek. Samen zijn ze goed voor een opbrengst van €3.191.796,94. Behalve de drie aanvullende gemeentebelastingen worden er ook nog vijftien eigen belastingen geheven. De eigen belastingen vertegenwoordigen 11,97% van de totale belastingsopbrengsten. De aanvullende belastingen verklaren 88,03% van de totale belastingsopbrengsten. Deze totale belastingsopbrengsten bedragen €3.625.829,44. De eigen belastingen met de hoogste opbrengsten zijn op de eerste plaats de belasting op de afgifte van huisvuilzakken, met een opbrengst van €172.781,50. Op de tweede plaats de belasting op het ophalen van huisvuil met een opbrengst van €134.127. En als derde de belasting op het afleveren van administratieve stukken die €50.685,36 oplevert.

Kosten

De grootste kost is in dit geval de personeelskost. Deze bedraagt €37.538,50. Verzendingskosten voor 3.815 verzendingen bedragen €1.983,80. Kosten van aanmaningen worden geraamd op €238,68. Aangetekende brieven worden in deze gemeente niet verhaald op de belastingplichtigen en veroorzaken op die manier een kost van €530,20. Let wel dat deze kosten van verzendingen, aanmaningen en aangetekende brieven gebaseerd zijn op schattingen en niet op reële aantallen. Door de vrij lage aanvullende personenbelasting is ook de kost in verband met deze belasting eerder laag, namelijk €16.585,25. De totale kosten bedragen €59.260,53 waarvan €42.675,28 toe te wijzen is aan de eigen belastingen. De eigen belastingen vertegenwoordigen 72,01% van de totale kosten, wat vrij veel is, dit is zelfs de hoogste waarde in dit onderzoek.

Bespreking

Zoals al eerder vermeld zijn de opbrengsten van de aanvullende belastingen vrij laag. Dat Zoutleeuw een kleinere gemeente is heeft hier natuurlijk veel mee te maken. Behalve de drie aanvullende belastingen zijn er nog vijftien eigen belastingen met verschillende doelen. Eén van de ideeën is het verhalen van de kost voor de maatschappij. Een ander doel is het tegengaan van de papiervervuiling, met andere woorden een milieuaspect. Dit is bijvoorbeeld het geval voor de belasting op het verspreiden van reclame. Misschien nog wel het meest belangrijkste doel is het innen van geld, dit is immers nodig als werkmiddel voor de stad. Verder wordt via de huisvuilbelasting nog een sociale correctie doorgevoerd. Het normale tarief bedraagt €43, voor de categorie van de WIGW's bedraagt het tarief slechts €28, ook krijgen zij nog een rol huisvuilzakken gratis. Echter vergen deze acties ook een extra kost, er moet worden bijgehouden wie reeds een gratis rol heeft gehad enz.... De belasting op reclame is de meeste intensieve belasting. Deze brengt vrij veel op maar er staat ook een hele hoop werk tegenover. Alle reclamedrukwerk wordt bijgehouden in een databank. Per kwartaal wordt er een kohier opgemaakt maar moeten ook alle aangiftes gecontroleerd worden met de realiteit. Er werd nog opgemerkt dat deze belasting eigenlijk weinig ontradend effect heeft. Met andere woorden, het helpt weinig, er blijft nog altijd veel reclamedrukwerk in omloop. In 2007 zullen er twee nieuwe belastingen bijkomen namelijk de belasting op privé clubs en de belasting op rendez-vous huizen. De bedoeling is vooral financierend, er is namelijk weinig werk aan en brengt toch veel op. Het zijn ook maar een beperkt aantal aanslagen. Aan de andere kant is het ook een beetje de bedoeling zich te spiegelen aan de buurt gemeente Sint-Truiden. Behalve bijkomen zal er in 2007 ook een belasting verdwijnen, meer bepaald de belasting op zendmasten zal afgeschaft worden. De reden hiervan is niet de hoge kost of een teveel aan werk maar een omzendbrief van 9 februari 2007 betreffende de gemeentebelasting op GSM-masten. De reden is vooral de juridische onzekerheid die over deze belasting bestaat en dan meer specifiek omtrent het gelijkheidsbeginsel dat deze belasting niet zou respecteren.

Wat de kosten betreft vertegenwoordigen de personeelskosten de grootste brok. Deze kosten hebben betrekking op twee medewerkers en de ontvanger. Eén werkt voor 80%, de andere is voor 50% actief. De ontvanger werkt 21/38 wat neerkomt op ongeveer 55%. Deze tijd wordt echter niet volledig aan zaken betreffende belastingen besteed. Beide medewerkers

besteden 50% van hun tijd aan belastingen. De ontvanger werkt ongeveer één derde van zijn tijd aan belastingszaken. Zijn taak bestaat vooral uit de opvolging en coördinatie van de medewerkers. De kost is berekend aan een gemiddelde dagwedde van €200, rekening houdend met een jaar van 225 werkdagen voor een persoon voltijds in dienst. De juiste berekeningswijze van deze gemiddelde dagwedde is me niet bekend maar is eind 2003 in een kosten- batenanalyse door de gemeente zelf gebruikt geweest. Op de uitkomst toen is dan een indexering doorgevoerd. Een specifiek software pakket voor belastingen is niet aanwezig en veroorzaakt dus geen kost. Wel wordt een gedeelte uitbesteed aan een externe firma maar daarover later meer. Zoals in de meeste gemeenten is het grootste gedeelte van de verzendingskosten terug te brengen naar de algemene gezinsbelasting of huisvuilbelasting, tenminste indien er zulke belasting aanwezig is. Dit is alvast hier het geval. Van de in het totaal 3.815 aanslagbiljetten zijn er 3.300 afkomstig van de huisvuilbelasting, 20 zijn afkomstig van de belasting op reclameborden, 120 per kwartaal van de belasting op het verspreiden van reclame drukwerk en 15 van de tweede verblijven belasting. Hetzelfde beeld verkrijgen we bij de aanmaningen, de huisvuil belasting is verantwoordelijk voor de meeste aanmaningen en dus aanmaningskosten. Om exact te zijn zijn 350 van de 459 aanmaningen afkomstig van deze belasting, 100 zijn er afkomstig van de belasting op het verspreiden van reclamedrukwerk. De verzendingen van de aanslagbiljetten en de aanmaningen gebeuren tegen het prior tarief van €0,52. Wat verder opvalt zijn de kosten van aangetekende aanmaningen die niet verhaald worden op de belastingplichtige maar die een effectieve kost voor de gemeente vormen. Dit was een keuze van het bestuur om dit niet door te rekenen. Kosten van een eventuele deurwaarder zijn ten laste van de belastingplichtige. Zoals al eerder vermeld is er in deze gemeente nog een extra kost vanwege bepaalde taken die uitbesteed worden. Dit is het geval voor de huisvuil belasting en de belasting op het verspreiden van reclame drukwerk. Deze firma zorgt zowel voor het opmaken en beheren van het kohier als voor de opvolging achteraf wat betreft aanmaningen. Het opmaken en beheren van het kohier geeft een kost van €0,57 per aanslag, opvolging van betaling en eventueel aanmanen veroorzaakt een kost van €0,51 per aanmaning.

Conclusies

In deze gemeente bedraagt het algemene saldo €3.566.568,91. Dit is veruit het laagste saldo in dit onderzoek. Absolute getallen zeggen natuurlijk niet alles, de grootte van de gemeente speelt tevens een rol. Daarom gieten we de kosten ten opzichte van de opbrengsten in een ratio en bekomen we 1,63%. Dit is de hoogste waarde die we aantreffen. Hetzelfde wordt gedaan voor de eigen belastingen op zich. Het saldo hiervan bedraagt €391.357,22. Procentueel uitgedrukt bedragen de eigen kosten 9,83% van de eigen opbrengsten. Ook dit is de hoogste waarde die blijkt uit het onderzoek.

Belangrijkste conclusie is dat zowel de kosten uitgedrukt in procent van de opbrengsten de hoogste waarden opleveren in dit onderzoek en dit zowel in het algemeen als inzake de eigen belastingen. Het feit dat Zoutleeuw de gemeente is met het minste aantal inwoners kan hierin een rol gespeeld hebben, maar dit is niet met zekerheid te zeggen. De hypothese zou kunnen zijn dat er altijd een basiskost aanwezig is, en dan denken we vooral aan personeelskosten. Deze gemeente heft immers 18 belastingen wat ongeveer evenveel is als het gemiddelde van 18,6 in dit onderzoek terwijl de andere gemeenten vaak minstens het dubbele aan inwoners tellen. Deze denkwijze betreft voor de algemene kosten/opbrengstenverhouding, de eigen belastingen ondervinden immers minder invloed van het aantal inwoners dan de aanvullende belastingen. Deze laatste hun inkomsten zijn er voor een groot gedeelte afhankelijk van. Een ander punt dat opvalt is dat dit de één van de weinige gemeenten is waar de kosten van aangetekende aanmaningen niet terugggevorderd worden van de belastingplichtige. Verder is er nog de uitbesteding van het opmaken en opvolgen van de kohieren van twee belastingen. Of dit positieve of negatieve invloed op de kosten heeft is onbekend, daarvoor zou er een specifieke kosten- batenanalyse van dit aspect moeten opgemaakt worden.

4. Conclusies

4.1 Kwantitatieve conclusies

Vermits het weinig nut heeft de saldo's die resulteren uit de kosten en baten te bespreken worden hier enkel de verhoudingen van de kosten tot de baten besproken. De saldo's zijn immers te afhankelijk van de grootte van de gemeenten. Natuurlijk zijn de verhoudingen tussen kosten en opbrengsten ook niet helemaal vrij van deze invloed maar het effect is beduidend kleiner.

4.1.1 Algemene kosten - opbrengstenverhouding (cf. bijlage 1 – tabel 1)

Inzake deze verhouding scoort de gemeente Diepenbeek het beste met een waarde van 0,63%. De kosten in deze gemeenten bedragen dus slechts 0,63% van de totale opbrengsten. Deze goede score is voor een groot gedeelte afhankelijk van de zeer lage personeelskosten die ook de totale kost doen dalen. De gemeente Diest komt op de tweede plaats met een waarde van 0,70%, deze waarde is hoogstwaarschijnlijk ook te danken aan de lage personeelskosten. Genk behaalde de derde beste score met 0,75%. De slechtste score is behaald door Zoutleeuw met een waarde van 1,63%. De redenen hiervan zouden de vrij lage belastingsopbrengsten kunnen, dit is immers ook de kleinste gemeente in dit onderzoek maar in verband met de eigen belastingen is er altijd een soort van minimumkost om over voldoende werkmiddelen te beschikken. De gemiddelde waarde van deze verhouding bedraagt 0,92%.

4.1.2 Eigen kosten - opbrengstenverhouding (cf. bijlage 1 – tabel 2)

Op dit gebied heeft de gemeente Riemst de beste score. De kosten die betrekking hebben op de eigen belastingen bedragen slechts 2,01% van de opbrengsten van de eigen belastingen. Dit heeft waarschijnlijk te maken de vele inkomsten uit de eigen belastingen, bijna 16% van de opbrengsten is afkomstig van de eigen belastingen en dit is tevens de hoogste waarde in dit onderzoek. Een ander belangrijk aspect zijn de vrij lage kosten. Op de tweede plaats staat Bilzen met een waarde van 2,83%. Ook hier valt het op dat Bilzen een groot gedeelte inkomsten uit de eigen belastingen haalt. De derde beste waarde is voor Genk die 3,15%

scoort. De slechtste score is ook in dit geval voor Zoutleeuw, hun eigen kosten bedragen 9,83% van hun opbrengsten uit eigen belastingen. Het vermoeden bestaat dat ook dit omwille van dezelfde reden als hierboven is, namelijk de grootte van de gemeente die in het nadeel speelt. De gemiddelde waarde voor alle gemeenten is 4,95%.

4.2 Kwalitatieve conclusies

De twee belangrijkste en omvangrijkste kosten die in elke gemeente tot uiting komen zijn de personeelskosten en de administratieve kost inzake de aanvullende personenbelasting. In zes van de tien gemeenten is de administratieve kost inzake de personenbelasting de hoogste kost. In de andere vier gevallen is de personeelskost de kost die het zwaarste doorweegt. In eerste instantie zou men zeggen dat de administratie kost van de APB onvermijdelijk is, praktisch gezien is dit ook zo. Maar ze is wel beïnvloedbaar, door de hoogte van het tarief van de aanvullende personenbelasting. Zoveel te meer inkomsten uit de aanvullende personenbelasting zoveel te meer kosten dat deze meebrengt, en omwille van de hoge bedragen in verband met deze belasting kan dit al vlug oplopen. Er zou eventueel onderzocht kunnen worden wat de effecten zijn van het gedeeltelijk verschuiven van de opbrengsten uit de aanvullende personenbelasting naar de opcentiemen op de onroerende voorheffing, waar geen dergelijke kost bestaat. Wat de personeelskosten betreft moet opgemerkt worden dat eventuele subsidies hierin een grote rol spelen. Of gemeenten al dan niet beschikken over een gesubsidieerde contractuele kan al vlug een verschil opleveren van €5.701 tot €10.907⁽⁷⁵⁾ per voltijds equivalent al naargelang bepaald in het contingent. Dit is een factor waarbij zeker rekening moet worden gehouden bij het interpreteren van de analyses. Deze subsidies zouden bijvoorbeeld even goed kunnen toegekend worden aan een personeelslid op een andere dienst. Het blijkt ook dat sommige gemeenten beduidend lager personeelskosten hebben dan vergelijkbare gemeenten. In de gemeente Diepenbeek speelt de informatisering hierin een grote rol.

Een belasting die in elke gemeente waar ze gestemd is de stempel zeer arbeidsintensief krijgt is de belasting op het verspreiden van reclamedrukwerk. Vooral het verzamelen, de

---

⁷⁵ Vlaams Ministerie voor Werk en Sociale Economie, 'Informatiefiche GESCO plaatselijk besturen', Beschikbaar op <http://www2.vlaanderen.be/ned/sites/werk/tw_kl_gesco_pb_fiche.htm>

kohieren opmaken en de aangiftecontroles maken deze belasting arbeidsintensief. Tegen alle verwachtingen in is deze belasting aanwezig in zes gemeenten en één gemeente overweegt ze in te voeren. Voorlopig wordt in geen enkele gemeente eraan gedacht om ze af te schaffen. Redenen hiervoor kunnen divers zijn, één gemeente argumenteerde de hoge opbrengst. Als je hier nog eens bij denkt dat deze belasting niet rechtstreeks stemgerechtigden treft zou dat wel eens een belangrijk motief kunnen zijn.

Dit laatste brengt meteen de politieke invloeden aan het licht. Er mag niet vergeten worden dat belastingen gestemd worden door de gemeenteraad, namelijk de gemeenteraadsleden verkozen door het volk. In veel gevallen spelen hier andere motieven dan puur economisch. Het blijkt ook uit de verschillende interviews dat de financiële dienst vaak maar een beperkte invloed heeft op de belastingen die al dan niet gestemd worden. De financiële dienst samen met de ontvanger is enkel belast met de uitvoering en administratie van de belastingen. Economische aspecten van belasting zouden beter in overweging genomen moeten worden.

Bepaalde motieven over het waarom van belastingen komen meer voor dan andere. In hoofdzaak blijft het belangrijkste doel voorzien in werkingsmiddelen voor de stad, financiering dus. Andere veel voorkomende motieven zijn bepaalde kosten die gemaakt worden verhalen op de belastingplichtigen. Typische belastingen waar dit motief wordt aangehaald zijn de belasting op de afgifte van administratieve stukken en de belasting in verband met het huisvuil. Een ander veel gehoorde reden is omwille van het milieu. Vele belastingen hebben als doel het milieu te beschermen. Voorbeelden hiervan zijn de belasting op sluikestorten, de belasting op het verspreiden van reclame, belasting op schroot en belastingen op hinderlijke inrichtingen. Soms wordt ook vermeld dat het de belasting als bedoeling heeft bepaalde praktijken af te raden, belangrijkste voorbeelden zijn de belasting op privé-clubs, eroshuizen en op dranklijterijen die open blijven na het sluitingsuur. Een opvallend weinig genoemd motief is de herverdelende werking van belasting. Op een paar uitzonderingen na in verband met de basisdienstenbelasting is deze reden nooit aan bod gekomen. Dit aspect van belastingen speelt dus blijkbaar minder op lokaal niveau.

Een ander punt dat opviel en wat de kosten- batenanalyses zeker niet eenvoudiger maakte zijn de soms toch wel beperkte gegevens die gemeenten bezitten in verband met hun

belastingsadministratie. Bepaalde gegevens zijn niet in alle gemeenten even gedetailleerd aanwezig, zeker niet wat betreft een specifieke belasting op zich. Zo zijn er in geen enkele gemeente kosten en baten van één specifieke belasting aanwezig, op uitzondering van Zoutleeuw waar enkele jaren terug een KBA is gemaakt voor één enkele belasting en die op basis daarvan toen ook is afgeschaft. Tevens zijn ook vele gegevens pas zeer laattijdig beschikbaar. Zo zijn sommige gegevens van 2006 die op het moment dat deze eindverhandeling geschreven wordt nog steeds niet beschikbaar zijn.

Een stelling die vaak terug komt in de verschillende gemeenten is dat de aangifte belastingen meer werk vergen dan de andere belastingen. In bepaalde gevallen is dit zowel voor de gemeente als voor belastingplichtige het geval. Voor de gemeenten is vooral het controleren op juistheid van de aangiften een arbeidsintensief proces. Ook voor de belastingplichtigen, meestal de bedrijven in dit geval kan een aangifte heel wat werk vergen. De ingewikkeldheid van het belastingsreglement speelt hierin een grote rol. Een voorbeeld van een ingewikkeld belastingsreglement is in vele gevallen de belasting op drijfkracht der motoren. Zo een belasting is voor bedrijven contraproductief en kan eventueel investeringen afremmen.

Buiten de aangifteplicht voor bepaalde belastingen zijn de kosten van belastingen die betrekking hebben op de belastingplichtige eerder beperkt. De kost van een postzegel voor het opsturen van een aangifte is meestal de enige kost, en daarenboven kan de aangifte vaak gewoon afgegeven worden. Voor bepaalde belastingen is de tijd die in de aangifte kruipt een iets grotere kost, denk maar aan de belasting op drijfkracht der motoren. Deze kosten inzake ingewikkelde aangiften hebben hoofdzakelijk betrekking op bedrijven en in veel mindere mate op particulieren. Een algemene indruk is dat er meer belastingen gericht zijn op de bedrijven of handelszaken dan op particulieren.

Nog een opmerking is vooral van toepassing op de kleinere gemeenten. Er bestaat een vermoeden dat er een soort van minimumkost aanwezig is. Je hebt namelijk altijd personeel nodig, er is meestal een software pakket nodig, verzendingen dienen te gebeuren en dat terwijl de opbrengsten altijd lager zijn dan een grote gemeente.

De belangrijkste vraag was of er belastingen bestaan die meer kosten dan ze opbrengen. Op enkele uitzonderingen na zijn er geen gevonden die meer kosten dan ze opbrengen en degene die dat wel zijn hebben een te belangrijk motief waardoor men kan stellen dat de baten toch groter zijn dan de kosten. Maar wat met belastingen die meer opbrengen dan ze kosten maar waarvan de neveneffecten zo veel kosten meebrengen dat de balans toch negatief is. Denk bijvoorbeeld aan de belasting op drijfkracht der motoren, men kan zich afvragen hoeveel investeringen uit blijven door zo een belasting. Zulke oefening is in deze eindverhandeling niet gemaakt maar zou wel eens tot nadenken moeten aanzetten. Sommige belastingen brengen echter zeer weinig op maar vaak is de kost die hier tegenover staat ook zeer laag.

Lijst van geraadpleegde werken

'Beknopte leidraad gemeentelijke fiscaliteit' (1998), Provincie Limburg [Gebaseerd op Astaes J., Gemeentebelastingen, in Gemeentefinanciën, Vanden Broele, losbladig] Beschikbaar op <<http://www.binnenland.vlaanderen.be/lokale-fiscaliteit/>>

'De gemeente- en provinciefinanciën 2004', Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Administratie Binnenlandse Aangelegenheden, Brussel

'De gemeenteraadsverkiezingen 2006 - een thematische en statistische benadering van de lokale financiën', studie gerealiseerd door de Directie Research Dexia Bank, Brussel

'Gemeentebelasting 2006', Fiscale dossiers Vandewinckele, Kluwer

'Gemeentefiscaliteit: coördinatie van de onderrichtingen', Omzendbrief BA-2004/03 van 14 juli 2004, Brussel, Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap

'Instructies voor het opstellen van de begrotingen, budgetten en meerjarenplannen voor 2006 van de gemeenten en de openbare centra voor maatschappelijk welzijn van het Vlaamse Gewest', Omzendbrief BA 2005/04 van 22 juli 2005, Brussel, Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap

'Naar een nieuwe functiebeschrijving en een nieuw competentieprofiel voor het topmanagement bij de gemeenten en provincies', 2004, Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Administratie Binnenlandse Aangelegenheden, Brussel

Belg.be – Het nieuws anders bekeken – Weg met de pestbelastingen (online) (geraadpleegd op 16 maart 2006) Beschikbaar op <<http://www.belg.be/leesmeer.php?x=2570>>

Biemaux J.F. & Debourse X. (2003) 'De schatkist van de gemeente', Budget & Recht, nr. 170 September/Okttober, p. 24-26.

Boelaert R. (2006-2007), Syllabus Overheidsgedrag – Economische aspecten, Universiteit Hasselt, Faculteit Toegepaste Economische Wetenschappen, Diepenbeek

Boes M. (2006) 'Bestuursrecht', Leuven, Acco

Courturier J. & Peeters B. (2003) 'Belgisch belastingsrecht in hoofdlijnen', Antwerpen, Maku Uitgevers.

De Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten VVSG (online) (geraadpleegd op 15 maart 2006) Beschikbaar op http://www.vvsg.be/nl/werking_organisatie/financien/aanvullende_belastingen.shtml

Haelterman A. et al. (2006) 'Codex fiscaal recht', Brugge, die Keure

Het Nieuwsblad (2005) 'Gemeenten pesten ondernemers met vergezochte taksen', Het Nieuwsblad, 30 november 2005, p. 12.

Leroy J. (1995) 'Gemeentefinanciën', Brussel, Vlaamse Vereniging voor Steden en Gemeenten.

Leroy J. (2004) 'Gemeentefiscaliteit in het verdomhoekje – Analyses, bedreigingen en remedies, Vereniging Vlaamse Steden en Gemeenten, Brussel

Leroy J. (2006) 'Zes jaar aanvullende gemeentebelastingen (deel 2)', Lokaal, 16-31 mei, p. 22-23

Leroy J. (2006), 'Inwerkingtreding gemeentedecreet', Vereniging Vlaamse Steden en Gemeenten, Brussel

Leroy J. (2007) 'Het gemeentedecreet: is het nu al van kracht?', Vereniging Vlaamse Steden en Gemeenten, Brussel

Matthijs H. et al. (1999) 'Handboek openbare financiën', Antwerpen, Intersentia

Mechelen D. Van, 'Beleidsnota 2004-2009 Financiën en begroting', Brussel, Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Administratie Kancelarij en Voorlichting

Moesen W. & Van Rompuy V. (1991) 'Handboek Openbare Financiën', Leuven, Acco

Panis S. (2006) 'We worden gegijzeld door de gemeenten', Snelbericht, nr.14, 22 september 2006

Parlementaire vraag van de heer Letermé dd. 23.09.1999 inzake aanvullende gemeentebelasting, Bull. nr. 825, pag. 1259, Vr. en Antw., Kamer, 2002-2003, nr. 30, blz. 3543

Pauwels E. (2006), 'Het gemeentedecreet en de gewijzigde bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de actoren betrokken bij het financieel beleid en beheer van de gemeente', Jaarboek 2005, Vlaamse Lokale Ontvangers, Lebbeke

Sp.a (2006) 'Wirwar van belastingen op bedrijven afschaffen' (online) (geraadpleegd op 20 November 2006) Beschikbaar op < <http://www.s-p-a.be/nationaal/nieuws/nieuwsitem.asp?iDivisionID=5&iID=2732>>

Tiberghien (2006), 'Handboek voor fiscaal recht 2006', Larcier, Brussel

Vandecasteele C. et. al. 'Een leidraad voor de implementatie van het gemeentedecreet', Vlaamse Lokale Ontvangers, Lebbeke,

Vandecasteele C. et.al. 'Een leidraad voor de implementatie van het gemeentedecreet', Vlaamse Lokale Ontvangers, Lebbeke

Vlaams Economisch Verbond (Voka) – Barometer lokale fiscaliteit (online) (geraadpleegd op 15 maart 2006) Beschikbaar op <<http://www.voka.be/tekst.asp?ID=1349&Rel=barometer>>

Vlaams Ministerie voor Werk en Sociale Economie, 'Informatiefiche GESCO plaatselijk besturen', Beschikbaar op
<http://www2.vlaanderen.be/ned/sites/werk/tw_kl_gesco_pb_fiche.htm>

Vraag nr. 995 van de heer Leterme dd. 06.05.2002 inzake verkeersbelasting – gemeentelijke opcentiem, Bull. nr. 835, pag. 705-708, Vr. en Antw., Kamer, 2002-2003, nr. 143, blz. 18131-18134

Lijst van geïnterviewden

- Luc Moors, ontvanger, Bilzen
- Yvan Vesters, diensthoofd financiën en automatisering, Diepenbeek
- Elly Van Havere, medewerkster dienst financiën, Diest
- Rudi Van Gurp, diensthoofd belastingen, Genk
- Marie Josée Peeters, medewerkster dienst belastingen, Genk
- Guy Lemmens, medewerker financiën, Heusden-Zolder
- Martine Coonen, ontvanger, Houthalen-Helechten
- Jo Reekmans, ontvanger, Riemst
- Marc Jenné, ontvanger, Sint-Truiden
- Kathleen Vanbrabant, medewerkster dienst belastingen, Sint-Truiden
- Ivo Henrix, ontvanger, Zonhoven
- Peter Vanmechelen, ontvanger, Zoutleeuw

Bijlagen

Bijlage 1: Kerngegevens gemeenten

Tabel 11 - Verhouding kosten tot opbrengsten (algemeen)

Diepenbeek	0,63
Diest	0,70
Genk	0,75
Riemst	0,83
Heusden-Zolder	0,83
Sint-Truiden	0,86
Houthalen-Helchteren	0,92
Bilzen	0,97
Zonhoven	1,05
Zoutleeuw	1,63
<i>Gemiddelde</i>	<i>0,92</i>

Tabel 12 - Verhouding kosten tot opbrengsten (eigen)

Riemst	2,01
Bilzen	2,83
Genk	3,15
Diest	3,87
Sint-Truiden	3,99
Diepenbeek	5,35
Houthalen-Helchteren	5,37
Heusden-Zolder	5,85
Zonhoven	7,24
Zoutleeuw	9,83
<i>Gemiddelde</i>	<i>4,95</i>

Tabel 13 - Verhouding eigen baten tot totale baten

Diepenbeek	1,51
Diest	6,39
Heusden-Zolder	6,58
Zonhoven	7,83
Houthalen-Helchteren	9,56
Sint-Truiden	11,14
Zoutleeuw	11,97
Bilzen	14,84
Genk	15,89
Riemst	15,93
<i>Gemiddelde</i>	<i>10,16</i>

Tabel 14 - Verhouding eigen kosten tot totale kosten

Diepenbeek	12,90
Diest	35,26
Riemst	38,66
Bilzen*	43,14
Heusden-Zolder	46,42
Sint-Truiden	51,76
Zonhoven	54,21
Houthalen-Helchteren	55,92
Genk	66,91
Zoutleeuw	72,01
<i>Gemiddelde</i>	<i>47,72</i>

Tabel 15 - Aantal belastingen

Heusden-Zolder	8
Zonhoven	15
Genk	16
Zoutleeuw	18
Houthalen-Helchteren	18
Diepenbeek	19
Riemst	20
Bilzen	21
Diest	24
Sint-Truiden	27
<i>Gemiddelde</i>	<i>18,6</i>

Tabel 16 - Aantal inwoners

Genk	64.030
Sint-Truiden	38.333
Heusden-Zolder	30.889
Bilzen	30.107
Houthalen-Helchteren	29.992
Diest	22.792
Zonhoven	19.965
Diepenbeek	17.778
Riemst	15.958
Zoutleeuw	7.979

Auteursrechterlijke overeenkomst

Opdat de Universiteit Hasselt uw eindverhandeling wereldwijd kan reproduceren, vertalen en distribueren is uw akkoord voor deze overeenkomst noodzakelijk. Gelieve de tijd te nemen om deze overeenkomst door te nemen, de gevraagde informatie in te vullen (en de overeenkomst te ondertekenen en af te geven).

Ik/wij verlenen het wereldwijde auteursrecht voor de ingediende eindverhandeling:

**Gemeentelijke belastingen; vergelijking tussen 10 gemeenten :
kosten-batenanalyse**

Richting: **Licentiaat in de toegepaste economische wetenschappen**

Jaar: **2007**

in alle mogelijke mediaformaten, - bestaande en in de toekomst te ontwikkelen - , aan de Universiteit Hasselt.

Niet tegenstaand deze toekenning van het auteursrecht aan de Universiteit Hasselt behoud ik als auteur het recht om de eindverhandeling, - in zijn geheel of gedeeltelijk -, vrij te reproduceren, (her)publiceren of distribueren zonder de toelating te moeten verkrijgen van de Universiteit Hasselt.

Ik bevestig dat de eindverhandeling mijn origineel werk is, en dat ik het recht heb om de rechten te verlenen die in deze overeenkomst worden beschreven. Ik verklaar tevens dat de eindverhandeling, naar mijn weten, het auteursrecht van anderen niet overtreedt.

Ik verklaar tevens dat ik voor het materiaal in de eindverhandeling dat beschermd wordt door het auteursrecht, de nodige toelatingen heb verkregen zodat ik deze ook aan de Universiteit Hasselt kan overdragen en dat dit duidelijk in de tekst en inhoud van de eindverhandeling werd genotificeerd.

Universiteit Hasselt zal mij als auteur(s) van de eindverhandeling identificeren en zal geen wijzigingen aanbrengen aan de eindverhandeling, uitgezonderd deze toegelaten door deze overeenkomst.

Ik ga akkoord,

Steven SWENNEN

Datum: **02.06.2007**